

Hrvatsko filološko društvo

Odjel za kulturu hrvatskoga jezika

Odjel za hrvatski kao ini jezik

LFDS

u suradnji s

Hrvatskom maticom iseljenika i Odsjekom za kroatistiku

Šesti međunarodni znanstveni skup
**HRVATSKI KAO DRUGI I STRANI
JEZIK**

VI. HIDIS

Knjižica sažetaka

UREDILI

IGOR MARKO GLIGORIĆ

IVA NAZALEVIĆ ČUČEVIĆ

Zagreb, 15. – 17. prosinca 2016.

ORGANIZATOR/*ORGANIZER***Hrvatsko filološko društvo / Croatian philological society**

Odjel za kulturu hrvatskoga jezika i

Odjel za hrvatski kao ini jezik (B-124)

Filozofski fakultet, I. Lučića 3

HR-10000 Zagreb

Telefon: 385 (0)1 4092-074

E-mail: 6hidis2016@gmail.com

<http://www.hfiloloskod.hr/>

ORGANIZACIJSKI ODBOR /

ORGANIZING COMMITTEE

Iva Nazalević Čučević, predsjednica (Zagreb)

Marija Bošnjak (Zagreb)

Ivana Barkijević (Graz, Austrija)

Irina Budimir (Mostar, BiH)

Lada Kanajet-Šimić (Zagreb)

Zrinka Kolaković (Regensburg, Njemačka)

Radovan Lučić (Amsterdam, Nizozemska)

Mihaela Mates ić (Rijeka)

Gjoko Nikolovski (Maribor, Slovenija)

Marija Paunova (Skoplje, Makedonija)

TAJNICI/*SECRETARIES*

Jelena Cvitanušić Tvico (Zagreb)

Aida Korajac (Zagreb)

Igor Marko Gligorić (Osijek)

PROGRAMSKI ODBOR /

SCIENTIFIC PROGRAM COMMITTEE

Zrinka Jelaska, predsjednica (Zagreb)

Jasna Novak Milić, potpredsjednica (Sydney, Australija)

Venko Andonovski (Skoplje, Makedonija)

Lidija Cvikić (Zagreb)

Ina Ferbežar (Ljubljana, Slovenija)

Milvia Gulešić Machata (Zagreb)

Bjoern Hansen (Regensburg, Njemačka)

Andrea Zorka Kinda Berlakovich (Beč, Austrija)

Katica Krešić (Mostar, BiH)

Judith Navracsics (Veszprem, Mađarska)

SUORGANIZATORI SKUPA / *IN COLLABORATION WITH***Hrvatska matica iseljenika / Croatian Heritage Foundation****Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu /***Department of Croatian Language and Literature, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb*SKUP SU PODUPRLI / *SPONSORS*Poslijediplomski doktorski studij
glotodidaktike

Turistička zajednica grada Zagreba

Sveučilište u Zagrebu

Motor-diht d.o.o., Zagreb

Marinela ALEKSOVSKI

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

*maremore13@yahoo.com***Frazemi sa sastavnicom *jezik i usta* iz poljskoga i hrvatskoga kuta – primjer iz prakse poučavanja hrvatskoga kao inojezičnoga**

U mnogim jezicima somatski frazemi čine jednu od najbrojnijih skupina frazema i stoga ih se često nalazi u priručnicima i udžbenicima za poučavanje hrvatskoga kao inojezičnoga. U uvodnome dijelu knjige *Hrvatski frazemi od glave do pete*, čiji su predmet istraživanja hrvatski somatski frazemi, ističe se činjenica da postoji malo hrvatskih radova koji se odnose na somatske frazeme, premda se mnogo teorijskih i praktičnih radova bavi različitim aspektima frazeološke tematike (v. Kovačević 2012). Somatska sastavnica može biti unutarnji i vanjski dio tijela. Na primjeru somatskih frazema koji sadrže leksičke sastavnice *jezik i usta* prikazat će se jedan od načina uvođenja frazeoloških sadržaja u nastavne materijale. Posebna će se pozornost posvetiti poljskim frazemima sa sastavnicama *jezik i usta* i njihovim ekvivalentima u hrvatskome. Cilj je utvrditi probleme prevođenja poljskih frazema na hrvatski jezik. Izvor za analizu problema prevođenja bit će upitnik koji će se provesti među poljskim studentima kroatistike upisanih u *Croaticum*, na razinu *Jezične vježbe 6* (usporedivo s razinom C1 prema ZEROJ-u), u zimskome semestru 2016./2017. Na kraju će biti predstavljen i novi koncept udžbenika koji u svakoj cjelini sadrži somatske frazeme i frazeološke izraze.

Ključne riječi: hrvatski kao ini, poljski jezik, somatski frazemi

Idioms with tongue and mouth in Polish and Croatian – an example from teaching Croatian as L2

Somatic idioms make up the largest idiom group in many languages, which is why they also appear in textbooks and class materials for teaching Croatian as L2. The introductory part of the book “Croatian idioms from head to toe”, which investigates Croatian somatic idioms, emphasises that there is few research on somatic idioms, even though many theoretical and practical papers examine various aspects of phraseology (Kovačević 2012). The somatic element in somatic idioms can be an internal or an external body part. In this paper, one way of introducing such phraseological units into class materials is exemplified by somatic idioms containing lexical elements *jezik* (tongue) and *usta* (mouth). Special emphasis is given to Polish and Croatian equivalents of mentioned idioms with the aim to identify problems in translating Polish idioms into Croatian. The analysis is based on a questionnaire completed by Polish students of Croatian enrolled in Language Exercises 6 (comparable to C1 CEFR) at Croaticum – Centre for Croatian as Second and Foreign Language, during the winter semester 2016/17. Finally, a new textbook concept is introduced, which includes somatic idioms and phraseological units in every lesson.

Key words: Croatian as L2, Polish as L1, somatic idioms

Magdalena BAER

Sveučilište Adama Mickiewicza u Poznaniu
(Poljska) *magbaer@amu.edu.pl*

Hrvatsko-poljski digitalni rječnik verbo-nominalnih kolokacija

Analitička struktura verbo-nominalnih kolokacija problematična je didaktička građa. Isprekidan oblik te strukture problem je studentima koji uče strani jezik. Didaktički problemi predavanja hrvatskoga jezika u Poljskoj mogu se riješiti planiranim digitalnim rječnikom kolokacija. Izbor određene rječničke vrste kolokacija napravljen je na temelju njihove frekvencije u jeziku i prema redoslijedu njihova učenja u nastavi stranoga jezika. Izbor verbo-nominalnih kolokacija ne znači da nije moguće uključiti u rječnik i druge postojeće vrste analitičkih struktura. Digitalni oblik rječnika omogućuje stalno proširivanje rječničkog korpusa i prikupljanje novih natuknica. Cilj je rada predstaviti leksikografski projekt

Hrvatsko-poljski digitalni rječnik verbo-nominalnih kolokacija. Prikazivat će se problemi i prednosti gradnje digitalnoga rječnika, pravila izbora rječničkih natuknica i metodoloških razloga za njihovu izgradnju. Osnovna ideja rječnika grafički je prikaz idiomatskih kolokacija koje su često zbog specifične strukture i specifična značenja neprevodljive i predstavljaju najveće probleme u učenju. U radu će se također analizirati kako konstruirati rječničke natuknice koje sadržavaju grafike. Bit će prikazani primjeri natuknica. Grafički prikaz rječničke jedinice predstaviti će se iz perspektive konteksta i rečenične uporabe. Izvor ekscerpције leksikografske građe bit će udžbenici za učenje hrvatskoga jezika kao stranoga, novinski članci te odabrana književna djela.

Ključne riječi: kolokacije, hrvatski jezik, poljski jezik, digitalni rječnik

Croatian-Polish Electronic Dictionary of verb-nominal collocations

Analytical structures which are verb-nominal collocations are problematic didactic material. The problem is a discontinuous form of these structures, which often cause problems for new language learners. Difficulties that arise in teaching Croatian collocations in Poland can be solved through the planned electronic dictionary of collocations. The choice of a specified type of collocations for a dictionary has been made based on their frequency in the language and on the order in which appear in teaching materials. The choice of verb-nominal collocations does not mean that it is impossible to add other types of existing analytical structures to the dictionary, taking into account the fact that the electronic form of the dictionary will allow a continuous increase of words added to the text corpus.

The aim of this paper is to present a lexicographical project which is a Croatian-Polish dictionary of verb-nominal collocations in electronic form. The paper discusses problems as well as advantages of building an electronic text corpus, rules for the selection of dictionary entries and methodological reasons for their construction. The main idea behind the dictionary is a graphical representation of idiomatic collocations, which due to their impossibility of translation pose a great difficulty in teaching. The paper also aims at discussing the way of constructing a dictionary entry containing graphics, so the paper provides a sample of dictionary entries. Iconic presentation of the dictionary units is supported by an example use of a collocation in appropriate context. The source of lexicographical material are textbooks for learning Croatian as a foreign language, press articles and selected works of fiction.

Key words: Collocations, Croatian language, Polish language, electronic dictionary

Ivančica BANKOVIĆ MANDIĆ

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

*ibmandic@ffzg.hr***Arnalda DOBRIĆ**

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

*adobric@ffzg.hr***Vokali inojezičnih govornika hrvatskog jezika u perceptivnoj i akustičkoj analizi**

Sociofonetska istraživanja odstupanjima u izgovoru vokala često pridaju veću važnost u prihvatljivosti u javnoj uporabi nego drugim razinama – primjerice nadodsjećnoj ili suprasegmentalnoj razini izgovora naglaska (Varošaneć-Škarić, Kišiček 2009, Banković-Mandić 2012). U ovom se radu želi istražiti koliko je perceptivna analiza (ne)prihvatljivosti izgovora vokala podudarna s akustičkom. Za istraživanje je korištena građa snimljenih zvučnih zapisa izgovora 83 inojezična govornika hrvatskoga jezika (J2) koji vladaju hrvatskim na različitim razinama. Od toga je inojezičnim govornicima materinski jezik (J1) njemački (20), engleski (22), španjolski (28) ili kineski (13). Njihov je izgovor procjenjivalo troje stručnih procjenitelja – kroatista i fonetičara s iskustvom poučavanja inojezičnoga hrvatskoga. U akustičkoj analizi posebno će se uspoređivati formanti (prvi i drugi) onih govornika uz čiji su izgovor procjenitelji naznačili određena odstupanja, primjerice zatvoren ili zatvoreniji vokal. Rezultati akustičke analize formanata (F1 i F2) neizvornih govornika uspoređivani su s formantima izvornih govornika hrvatskoga jezika. Istraživanje želi provjeriti jesu li kao otvoreniji prepoznati vokali čiji je prvi formant viši nego u standardnomu izgovoru te jesu li kao naglašeno prednji prepoznati vokali s višim drugim formantom od standardnoga hrvatskoga.

Ključne riječi: vokali, perceptivna analiza, akustička analiza, inojezični hrvatski

Croatian L2 learners' vowels in perceptive and acoustic analysis

Sociophonetic research on differences in pronunciation of vowels often stress greater importance of adequacy in public speech than on other levels, i.e. suprasegmental level of accents (Varošaneć-Škarić, Kišiček 2009, Banković-Mandić 2012). The aim of this paper is to find out to what extent the results of perceptive and acoustic analysis correlate. The corpus of recorded foreign speakers of Croatian as L2 was used for this purpose. The corpus consists of speech recordings of people with different language background (native languages: German – 20 persons, English – 22 persons, Spanish – 28 persons, Chinese – 13 persons) and different level of Croatian as L2. Three professional phoneticians and teachers of Croatian as L2 were used as listeners for perceptive analysis. In acoustic analysis F1 and F2 are compared for those speakers whose speech was described as different, i.e. whose vowel is closed or more closed (than acceptable). The results of the analysis also show whether the vowels marked as more open (than acceptable) have higher F1 in comparison with standard Croatian vowel and whether the vowels marked as more front have higher F2 than in standard Croatian. The results of the acoustic analysis are discussed on the basis of the values (F1 and F2) obtained for native speaker of Croatian.

Key words: vowels, perceptive analysis, acoustic analysis, Croatian as L2

Branimir BELAJ

Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

*branimir.belaj@os.t-com.hr**Determinatori u hrvatskom jeziku*

Funkcionalnoj kategoriji determinatora kao temeljnim i prototipnim gramatičkim sredstvima usidrenja (specificiranja načina referencije) imenske sintagme hrvatske gramatike uopće ne posvećuju pozornost, a rijetko ih se opisuje i u znanstvenim i stručnim jezikoslovnokroatističkim raspravama (usp. npr. Kordić 1992, Katunar – Willer Gold – Gnjatović 2013, Belaj – Tanacković Faletar 2014, Belaj – Matovac 2015) iako je riječ o nezaobilaznoj kategoriji u svim, bilo formalnim bilo funkcionalnim, gramatičkim teorijama. Sam je naziv u nas nešto češći u značenju atributa, a što je posljedica serbo-kroatističke tradicijske gramatike, posebno izražene u radovima M. Ivić (1955, 1962, 1964, 1983). Počevši od temeljnih kriterija za razlikovanje imenice kao tipa i imenske sintagme kao varijante, odnosno usidrene varijante, ovdje će biti riječi o klasifikaciji eksplicitnih i implicitnih determinatora u hrvatskom jeziku, a u okvirima metodološkoga aparata kognitivne gramatike (Langacker 1987, 1991, 2008, 2009, Taylor 2002). Eksplicitni determinatori uključuju posvojne pridjeve kao prijelaznu kategoriju između modifikatora i determinatora, posvojne i pokazne zamjenice (demonstrative), a posebna će pozornost biti posvećena funkcionalnoj kategoriji specifičnih i nespecifičnih neodređenih članova *neki* i *jedan* te, u jezikoslovnoj kroatistici posebno zanemarenih, određenih članova, čiju funkciju pod specifičnim diskursno-pragmatičkim uvjetima provode u prvom redu nenaglašeni medijalni oblici demonstrativa. S druge strane, eksplicitnim determinatorima suprotstavljeni su implicitni nulti determinatori, odnosno nulti neodređeni članovi *neki* i *jedan* i nulti određeni članovi koji se najčešće interpretiraju demonstrativom ili posvojnjom zamjenicom.

Ključne riječi: eksplicitni i implicitni determinatori, tip, varijanta, imenska sintagma, demonstrativi, određeni i neodređeni članovi

On Determiners in Croatian

Determiners as a functional category are a prototypical grammatical means of grounding, i.e. specifying the reference of nominals. As such, they are a fundamental category in any grammatical theory, formal and functional alike. And yet, Croatian reference grammars bypass them completely. They are also rarely discussed in other types of Croatian linguistic literature (cf. e.g. Kordić 1992, Katunar – Willer Gold – Gnjatović 2013, Belaj – Tanacković Faletar 2014, Belaj – Matovac 2015). The term is somewhat more frequently found in the meaning 'attribute'; however, this is the legacy of the Serbo-Croatian traditional grammar most evident in the works of M. Ivić (1955, 1962, 1964, 1983). Applying Cognitive Grammar framework (Langacker 1987, 1991, 2008, 2009, Taylor 2002), we shall start from the basic criteria for differentiating the 'noun' as the type and the 'nominal' as its grounded instance, and then we proceed to classify explicit and implicit determiners in Croatian. Explicit determiners include possessive adjectives as a transitional category between modifiers and determiners, possessive and demonstrative pronouns (demonstratives). Special attention will be paid to the functional category of specific and non-specific indefinite articles *neki* and *jedan* and the definite articles, which have fared worst in being completely ignored in Croatian linguistics. Under specific discourse-pragmatic conditions, the function of definite articles is carried mainly by unstressed medial forms of demonstratives. Finally, in addition to the explicit demonstratives, implicit zero determiners will also be analyzed, i.e. zero indefinite articles

neki and *jedan* and zero definite articles, the latter most often paraphrased by demonstrative or possessive pronouns.

Key words: explicit and implicit determiners, type, instance, nominal, demonstratives, definite and indefinite articles

Marija BOŠNJAK

Sveučilište u Zagrebu

hercmarija@gmail.com

Zrinka JELASKA

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

zjelaska@ffzg.hr

Govorna proizvodnja stranih i nasljednih učenika na e-tečaju HiT-1

Ovladavanje inim jezikom podrazumijeva ovladavanje svim jezičnim djelatnostima: čitanjem, pisanjem, slušanjem i govorenjem. Također, ovladavanje inim jezikom nije jednoliko, nego složeno, nepredvidljivo i promjenjivo te ovisno o kontekstu (de Bot, Lowie i Verspoor 2007). K tomu je usprkos određenim sličnostima jezični razvoj svojstven svakomu pojedincu, pa učenici u sličnim obrazovnim uvjetima ne pokazuju potpuno iste razvojne obrasce (Lowie i sur. 2009). Stoga se istraživanja jezičnoga razvoja trebaju usredotočiti na pojedince, a ne na skupine (Bašić 2015), posebno kada se želi što točnije proučiti njegov tijek. Primjerice, čak i kada se čini da se učenikova jezična proizvodnja kvalitativno tijekom ovladavanja ne mijenja, njegovi se jezični izvori kvantitativno nadograđuju pa učenik uočava oblike kojima je učestalo izložen, čime se povećava vjerojatnost njihove buduće uporabe (Larsen-Freeman 2009). Stoga je u proučavanju slučaja inojezičnoga razvoja potrebno uključiti i podatke o jezičnom unosu kojemu je učenik izložen. Ovaj se rad bavi govornom proizvodnjom inojezičnih učenika na početnome Hrvatskome internetskome tečaju (HiT-1), koji se osim samostalnoga učenja uporabom nastavnih materijala u sustavu za e-učenje sastoji od nastave uživo pa će kao građa poslužiti transkripti snimljenih nastavnih situacija s pojedinačne nastave uživo. Raščlanit će se nekoliko sati razgovora s jednim stranim i jednim nasljednim učenikom snimljenih u razmacima od dva tjedna kako bi se proučilo što se događa s njihovim govorom. Budući da je riječ o početnome tečaju, jezične su i komunikacijske kompetencije učenika na niskoj razini pa je važna uporaba engleskoga, posebno na samim počecima. Stoga će se istražiti i smanjuje li se tijekom tečaja udio engleskoga u odnosu na hrvatski jezik te je li taj udio različito zastupljen kod stranoga i nasljednoga učenika. Na temelju analize transkripata istražiti će se govorna proizvodnja na hrvatskome jeziku kod svakoga učenika posebno, ali će se njihova govorna proizvodnja međusobno usporediti.

Ključne riječi: inojezični hrvatski, e-tečaj, govorna proizvodnja, strani i nasljedni učenik, jezični unos

Speech production of foreign and heritage language learners of Croatian at the online course HiT-1

Second language acquisition implies acquiring all language skills: reading, writing, listening and speaking. The process of learning a foreign language is not uniform; it is complex, unpredictable, changeable and context-dependent (de Bot, Lowie and Verspoor 2007). Besides, in spite of certain similarities, language development is inherent to each individual

so that learners in similar educational conditions do not exhibit the same developmental patterns (Lowie et al. 2009). Therefore, all studies on language development should focus on individuals and not on groups (Bašić 2015), especially when trying to determine its precise course. For instance, even when it seems that learner's language production does not qualitatively change during the learning process, his language sources are quantitatively upgraded, thereby increasing the likelihood of their future use (Larsen-Freeman 2009). This indicates that research of foreign language development should include data on language input the student has been exposed to. This paper deals with speech production of foreign learners enrolled in an online course of Croatian language at beginner level (HiT-1) that consists of teaching materials in the e-learning system as well as of live sessions via Skype. Transcripts of recorded one-to-one live sessions are used as material. The research analyses several sessions with one foreign and one heritage learner, recorded at a two-week interval in order to examine their speech production development. Since HiT-1 is a course for beginners, language and communication skills of learners are at a fairly low level, so the use of English is prominent, especially at the very beginning. Therefore, it will be examined whether the use of English decreases during the course and whether the use of English is at the same level with a foreign and a heritage learner. Transcript analysis serves as a base for exploring speech production in Croatian of each learner individually, but their speech production will be compared against each other.

Key words: Croatian as foreign language, online course, speech production, foreign and heritage learner, language input

Tomislava BOŠNJAK BOTICA

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb

tbosnjak@ihjj.hr

Sanja KIŠ ŽUVELA

Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu

sanja.kiszuvela@yahoo.com

Stvaranje terminologije na nematerinskom jeziku: primjer iz povijesti hrvatskoga glazbenoga nazivlja

U povijesti izgradnje hrvatske glazbene terminologije istaknuto mjesto imaju dva stručnjaka kojima hrvatski nije bio materinski, nego drugi jezik. Prvi je jedan od najpoznatijih hrvatskih jezikoslovaca i utemeljitelj hrvatskoga znanstvenoga nazivlja, Bogoslav (Bohuslav) Šulek (1816. – 1895.), podrijetlom Slovak, koji se nije posebno bavio glazbenim nazivljem, ali je upravo on uveo neke osnovne nazive (npr. *glasba* i *glasovir*), često preuzimajući slovenska rješenja ili tvoreći nazive od domaćih osnova, no tolerirajući i uporabu internacionalizama. Drugi je Franjo Ksaver Kuhač, odnosno Franz Xaver Koch (1834. – 1911.), podrijetlom Nijemac, začetnik hrvatskoga nazivlja u području glazbe i do danas najplodniji prevoditelj i tvorac novih glazbenih naziva, koji je, za razliku od Šuleka, s vremenom pokazivao sve veću nesklonost prema međunarodno uvriježenom nazivlju, s izuzetkom talijanskih oznaka za način izvođenja glazbe. U radu se analiziraju glazbeni nazivi tih dvaju autora te nastoji pokazati kako se činjenica da su posrijedi inojezični govornici hrvatskoga te utjecaj njihovih materinskih jezika, kod jednoga slavenskoga, kod drugoga germanskoga, odražava i u njihovu nazivlju na gramatičkoj i leksičkoj razini. Postupci koje u svojim djelima primjenjuju, poglavito odnos prema internacionalizmima i kalkiranju, obilježavaju dvojak put hrvatske glazbene terminologije do danas.

Ključne riječi: nematerinski hrvatski, 19. st., nazivlje, glazba

*Creating terminology in a non-native language: an example from the history of
Croatian musical terminology*

In the history of the creation of Croatian musical terminology, a prominent place is held by two experts for whom Croatian was not their native language. The first is one of the most famous Croatian linguists and the founder of Croatian scientific terminology, Bogoslav Šulek (1816 – 1895). Šulek was of Slovak origin, and although he did not specifically deal with musical terminology, he introduced some basic terms (eg. *glasba*, *glasovir*), often using Slovenian solutions or creating names on a local basis while tolerating the use of internationalisms. The other is Franjo Ksaver Kuhač (1834 – 1911), a man of German origin, a pioneer in Croatian terminology in the field of music, the most prolific translator and creator of new musical terms to this day. Unlike Šulek, he eventually showed an increased aversion to international nomenclature, with the exception of Italian labels for performing styles of music. The paper analyzes the musical terms of the two authors in an attempt to show how the fact that they both were non-native speakers of Croatian influenced the terminology that they created, and pays special attention to possible Slavic and Germanic features on the grammatical and lexical level. The method they applied in their work, especially their attitude towards internationalisms and loan translation, characterizes two differing views of the development of Croatian musical terminology.

Ključne riječi: non-native Croatian, 19th century, terminology, music

Ivana BRAČ

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb

ibrac@ihjj.hr

Instrumental uz glagol *biti*

U mnogim slavenskim jezicima predikatna imenska skupina uz glagol *biti* može biti u nominativu ili instrumentalu, uz određena semantička i sintaktička ograničenja. U ruskome jeziku upotreba nominativa ili instrumentala uz glagol *biti* u prošlom i budućem vremenu ima određene semantičke posljedice. Tako je nominativom označeno trajno, neotuđivo svojstvo subjekta (*Он был учитель. 'On je bio učitelj.'*), dok je instrumentalom označeno prolazno, trenutačno svojstvo (*Он был учителем. 'On je bio učiteljem.'*) (Jakobson 1936, Mrazek 1964, Wierzbicka 1980, Hinterhölzl 2001, Richardson 2001, Janda i Clancy 2002). U stranoj se literaturi (npr. Markman 2008, Bailyn 2012) navodi da u hrvatskome uvijek dolazi do slaganja imenskoga predikata sa subjektom, dok izostaje mogućnost pojavljivanja instrumentala. U kroatistici se najčešće instrumental uz kopulu *biti* smatra stilski obilježenim u odnosu na nominativ (Barić i dr. 1997, Silić i Pranjeković 2005, Raguž 2010, Belaj i Tanacković Faletar 2014), odnosno obilježjem biranoga stila (Marković 2009). Kao i u ruskom jeziku, u hrvatskome se instrumental može javiti uz glagol *biti* u prošlom ili budućem vremenu, no pitanje je postoje li sintaktički razlozi te pojave te može li se povezati s pretpostavkom da se instrumentalom izražava privremeno svojstvo, a nominativom trajno. Ta će se pretpostavka analizirati na primjerima iz referentnih korpusa hrvatskoga jezika. Dobiveni će se rezultati provjeriti ispitivanjem jezične intuicije izvornih govornika kako bi se utvrdilo je li upotreba instrumentala umjesto nominativa posljedica stilističkih razloga ili postoje semantičke razlike između takvih rečenica.

Ključne riječi: instrumental, nominativ, kopula, predikatna imenska skupina

Instrumental case with the verb „biti“ ('to be')

In many Slavic languages, the predicate noun or nominal phrase can occur in the nominative or in the instrumental case, with certain semantic and syntactic constraints. In the Russian language (Jakobson 1936, Mrazek 1964, Wierzbicka 1980, Hinterhölzl 2001, Richardson 2001, Janda and Clancy 2002) the nominative case denotes a permanent, inalienable property of the subject (Он был учительNOM 'He was a teacher'), while the instrumental denotes a temporary property (Он был учителемINST 'He was a teacher'). Many authors (e.g. Markman 2008, Bailyn 2012) who are non-native speakers state that in Croatian the predicative noun phrase always agrees in case with the subject, i.e. it has a nominative case, while this is not possible with instrumental. In the Croatian literature (Barić et al. 1997, Silić and Pranjković 2005, Marković 2009, Raguž 2010, Belaj and Tanacković Faletar 2014) the instrumental in these constructions is considered a stylistically marked case, while the nominative is neutral. As well as in Russian, in Croatian the instrumental case can occur with the copula *biti* in the past or future tense, but the question is whether that can be connected with the assumption that instrumental denotes a temporary property, and the nominative a permanent one. This assumption will be analyzed on examples from relevant Croatian language corpora. The results will be verified by testing native speakers' linguistic intuition in order to conclude if the differences between the sentences with the nominative predicate nominal phrase and the instrumental predicate nominal phrase are purely stylistic or if they can be considered semantic.

Key words: instrumental, nominative, copula, predicate noun phrase

Luka BUDAK

Centar za hrvatske studije Sveučilišta Macquire, Sydney (Australija)

luka.budak@mq.edu.au

The Central Council of Croatian Ethnic Schools of NSW and Croatian Schools

Community languages schools in Australia provide a wide range of language programmes, with a view to preserving and celebrating the languages, cultures and traditions of countries' multicultural communities. In keeping with the principles of the government policy of multiculturalism and in particular with the principles of the National Policy of Languages, Croatian migrants in Sydney established in 1977 The Central Council of Croatian Ethnic Schools of NSW – CCCES (Središnji odbor hrvatskih etničkih škola u NSW – SOHEŠ). As an umbrella body the main objectives of the CCCES were to coordinate work of Croatian schools in the state of New South Wales, assist teachers with the preparation of teaching materials, organize professional seminars and workshops, collect data about Croatian schools, and represent member schools to government and non-government bodies, educational and other community organizations.

The aim of this presentation is to look at and elaborate on some of the data and activities of the CCCES and its member schools over the last four decades. This will be done by purely empirical approach, describing what actually has been observed. Most of my corpus comprises from spontaneous communication and interaction with people involved in CCCES and Croatian schools, including teachers themselves. A second somewhat smaller corpus of data is derived from meetings with groups and individuals concerned about current status and the future of Croatian schools and Croatian language in Australia.

Key words: The Central Council of Croatian Ethnic Schools of NSW – CCCES, Croatian schools, Croatian language in Australia

Barbara BURŠIĆ

Filozofski fakultet Sveučilišta u Ljubljani (Slovenija)

barbara.bursic@gmail.com

Imam pjesmu za tebe – glazba u inojezičnome hrvatskom

Većina ljudi glazbu doživljava kao ugodno iskustvo, bilo da je samo sluša, bilo da u njoj aktivno sudjeluje izvodeći je. Glazba nije samo *zvonka radost*: ona može biti i vrlo korisno i moćno sredstvo koje može ubrzati proces učenja jezika. U suvremenim pristupima nastavi često se primjenjuju različite metode koje uključuju opuštajuće i zabavne aktivnosti koje poučavanje i ovladavanje inim jezikom čine zanimljivijim i učinkovitijim te jačaju motivaciju i samopouzdanje učenika. U primjeni glazbenih sadržaja u nastavi inoga jezika važno je ne zanemariti strategije poučavanja jer samo slušanje i pjevanje pjesama ne osposobljava za komunikaciju. Pjesme se mogu, ovisno o leksičkoj i gramatičkoj složenosti tekstova, upotrebljavati kao lingvodidaktički predlošci od početnih do naprednih razina učenja jezika (učenje gramatike, vježbanje razumijevanja slušanoga teksta, prevođenje pjesme, pisanje dijaloga s ključnim riječima pjesme, vježbanje izgovora, učenje i usvajanje novog vokabulara i sl.) i u različitim tipovima zadataka (*cloze*, tekst s prazninama i dr.). Tekst pjesme autentičan je jezični materijal u kojemu se riječi, kolokacije, frazemi, gramatičke strukture pojavljuju u kontekstu. Osim teksta i melodija te sama izvedba mogu biti prava riznica za učenje o svakodnevicu, tradiciji, običajima, društvenim, povijesnim i kulturnim karakteristikama neke zemlje. Cilj je rada na konkretnim primjerima pokazati gramatički, komunikacijski i kulturni potencijal hrvatskih pjesama u poučavanju inoga jezika.

Ključne riječi: glazba, pjesma, poučavanje, inojezični hrvatski

„I have a song for you” – Music in Croatian as a foreign language

Most people enjoy music as a pleasant experience, whether they just listen to it, or actively participate in its performance. Music is not just audible joy, it can be a very useful and powerful instrument that can accelerate the process of learning a language. Modern teaching approaches often apply different methods, which in a relaxing and fun way make teaching and conquering a foreign language more interesting and effective, and they increase students' motivation and selfconfidence. In the course of implementation of music contents into teaching a foreign language, it's important not to neglect teaching strategies, because listening and singing songs itself does not enable people to communicate. Depending on lexical and grammatical complexity of their texts, songs can be used as *linguo-didactic* templates from beginner to advanced levels (learning grammar, learning and acquisition of new vocabulary, practicing listening comprehension, practicing pronunciation, translating a song, writing dialogues with the key words from a song, etc.) and in different types of exercises (*cloze*, text with gaps, etc.). Song lyrics are an authentic linguistic material in which words, collocations, idioms, and grammatical structures appear in a context. Besides the song lyrics, a melody or performance itself can be a real treasure for learning about everyday life, tradition, customs, social, historical and cultural characteristics of a given country. The purpose of this presentation is to show, on concrete examples, the grammatical, communicational, and cultural potential of Croatian songs in teaching Croatian as a foreign language.

Key words: music, song lyrics, teaching, Croatian as a foreign language

Petra BUŠELIĆ

Sveučilište u Zadru

petra.buselic@gmail.com

Kvantificirane imeničke konstrukcije: *Gdje je glava?*

U radu će se iz tipološke perspektive istražiti imeničke konstrukcije s brojem ili kvantifikatorom s posebnim osvrtom na hrvatski. Odnosi broja/kvantifikatora i imenice kao glave, odnosno modifikatora kvantificirane imeničke skupine, ispitat će se na odabranome uzorku tipološki raznovrsnih jezika polazeći od klasifikacije dane u *Atlasu jezičnih struktura svijeta* (89. poglavlje, *Poredak broja i imenice*) u koju će se smjestiti i hrvatski jezik.

Usporedba s drugim, posebice nesrodnim jezicima, ponudit će nov pogled na različitost konstrukcija s malim brojevima (1 – 4) naspram ostalih brojeva te genitivnim konstrukcijama u hrvatskome, pri čemu bi tipološka perspektiva trebala omogućiti preispitivanje dosadašnjih opisa kvantificiranih imeničkih konstrukcija u hrvatskome jezikoslovlju. Nadalje, navedena klasifikacija jezika prema poretku broja i imenice pokušat će se dovesti u vezu s klasifikacijom jezika prema pojavnosti množine imenice (34. poglavlje *Atlasa*) koja se temelji na stupnju obvezatnosti markiranja plurala na imenici i (ne)živosti imeničkog referenta. Pritom će se posebno razmotriti situacija u klasifikatorskim jezicima, posebice po pitanju odnosa između broja, klasifikatora i imenice, a koja će se dovesti u vezu s kvantificiranim imeničkim skupinama u hrvatskome u kojima je imenica nebrojiva. Cilj je istraživanja ponuditi tipološki orijentiran pogled na opis kvantificiranih imeničkih skupina u hrvatskome te smjestiti hrvatski na jezičnu kartu svijeta.

Ključne riječi: broj, kvantifikator, glava, kvantificirana imenička skupina

Quantified nominal phrase: *Where's the head?*

The presentation aims to investigate nominal phrases with numerals or quantifiers from a typological perspective, focusing on the Croatian language. The relationship between a numeral/quantifier and a noun as the head or modifier shall be examined on a sample of typologically diverse languages, starting from the classification presented in the World Atlas of Language Structures Online (Chapter 89, Order of Numeral and Noun, <http://wals.info/chapter/89>) and the place of Croatian within it. The comparison with different languages should offer a fresh perspective on the special status of the constructions with small numbers (1–4), as well as of the genitive construction in Croatian, whereby the typological perspective should enable a re-examination of the ways in which quantified nominal phrases have been described in Croatian linguistics. Furthermore, the classification of languages according to numeral and noun order will be measured against the classification of languages according to occurrence of nominal plurality (Chapter 34 in the Atlas, <http://wals.info/chapter/34>), based on whether this marking is obligatory, and (in)animacy of the noun referent. The situation in classifier languages will be given a special focus, and further compared to Croatian quantified nominal phrases with uncountable nouns. The aim of the presentation is to offer a typological view on quantified nominal phrases in Croatian, and determine the place of Croatian on a linguistic map of the world.

Ključne riječi: numeral, quantifier, head, quantified nominal phrase

Lidija CVIKIĆ

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

*lidija.cvikic@ufzg.hr***Hrvatska nastava u inozemstvu – perspektiva dviju generacija**

Učenje i poučavanje hrvatskoga jezika izvan Republike Hrvatske odvija se na dvjema razinama: osnovnoškolskoj i visokoškolskoj. Na osnovnoškolskoj se razini provodi u tri različita oblika: nastava koja je u nadležnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, nastava koja je integrirana u obrazovni sustav zemlje domaćina te nastava koju organiziraju i provode hrvatske zajednice i katoličke misije.

U ovome se radu ispituju stavovi koje o hrvatskoj nastavi imaju njezini bivši polaznici na temelju istraživanja provedenoga na 75 ispitanika. Raspravlja se o procjenama nastave iz perspektive učenika te njihovih roditelja.

Ključne riječi: hrvatski jezik, nasljedni jezik, nastava

Croatian language classes abroad – perspectives of two generations

Croatian language classes (CLC) outside Croatia have been organized at two levels: at the primary school level and at the higher education level. There are 3 types of Croatian classes at the primary school level: classes organized by the Ministry of Science and Education of the Republic of Croatia, classes that are integrated in the educational system of the host country and classes that are organized by Croatian community and Catholic missions.

This paper investigates attitudes towards Croatian language classes based on the research conducted on the former attendees of the CLC (75 participants). It is discussed how Croatian language classes are perceived from the perspective of children and their parents.

Key words: Croatian language, heritage language, language teaching

Marica ČILAŠ MIKULIĆ

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

*mcilas.mikulic@gmail.com***Milvia GULEŠIĆ MACHATA**

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

*mgulesic@ffzg.hr***Vezna sredstva u hrvatskome kao inome jeziku**

Vezna sredstava obuhvaćaju veznike kao vrstu riječi i vezničke skupove koje rečenične članove, surečenice i rečenice povezuju, tj. dovode u odnos. Kako je kategorija veznih sredstava stoljećima gramatičarima u hrvatskome jezikoslovlju predstavljala problem u jasnome određivanju (Gligorić 2013), u izlaganju će se ukratko problematizirati pojam veznika kao vrste riječi i kao sintaktičke službe te pojam njihove suznačnosti. U poučavanju veznih sredstava u hrvatskome kao inome jeziku polazi se od funkcionalnoga i semantičkoga kriterija, stoga se objašnjavaju i uvježbavaju značenja veznih sredstava ponajprije na razini rečenice (konjunktori i subjunktori), a potom i na razini teksta (konektori). U izlaganju će se

pokazati koja su vezna sredstava teža, a koja lakša za usvajanje učenicima HIJ-a, odnosno do kojih odstupanja dolazi te će se pokušati dati odgovore zbog čega do njih dolazi. Osim toga problematizirat će se pitanja koja se otvaraju u hrvatskome kao inome jeziku: vezna sredstava i red riječi (poglavito položaj enklitika), vezna sredstva i glagolski vid, vezna sredstva i negacija, vezna sredstva i konverzacijske implikature (Badurina i Palašić 2012), vezna sredstva i vrste riječi koje se povezuju te leksikografska obradba veznih sredstava u hrvatskim jednojezičnim i dvojezičnim rječnicima.

Ključne riječi: hrvatski kao ini jezik, vezna sredstva, semantika i sintaksa

Cohesive devices in Croatian as a foreign or second language

Cohesive devices include conjunctions and transition words used to connect, or rather show the relationship between two parts of one sentence, dependent and independent clauses and also sentences. Since the category of cohesive devices has caused grammarians of the Croatian language considerable problems in classification (Gligorić 2013), this presentation will briefly highlight the differentiation between conjunction as a part of a speech and conjunction as a syntactic function, as well as their similarities in meaning. When teaching cohesive devices in Croatian as a second and foreign language, one should start with the functional and semantic criterion, explaining and practising cohesive devices at the level of sentence (conjunctors and subjunctors), and after that at the level of text. The paper will describe the challenges which students of Croatian as a second and foreign language face in learning and using cohesive devices. It will also show which of them are more difficult to learn and point out some of the most probable reasons. Apart from that, the authors will demonstrate certain issues that arise in teaching Croatian as a second or foreign language such as: cohesive devices and their position within a sentence (especially the position of clitics), cohesive devices and the grammatical aspect, cohesive devices and negation, cohesive devices and the communicative implications (Badurina – Palašić 2012), cohesive devices and parts of speech being connected, and lastly, lexicographic treatment of cohesive devices in monolingual and bilingual dictionaries.

Key words: Croatian as a foreign and second language, cohesive devices, semantics and syntax

Tomislav ČUŽIĆ

Filološki fakultet *Blaže Koneski* Sveučilišta *Sv. Kiril i Metodij* u Skoplju (Makedonija)
tomislavui@yahoo.com.hr

Hrvatski jezik i kultura – iz perspektive makedonskih studenata izbornoga hrvatskoga

Svaki se, ponajprije mali i (uvjetno rečeno) novi jezik te kultura koju pronosi potvrđuje i kroz kontekst drugosti, odnosno kroz prizmu pitanja koliko se *izvana* prepoznaje (i priznaje) njegov identitet. S obzirom na broj govornika za hrvatski jezik, kao i za makedonski, vrijedi konstatacija o malome jeziku, no oba jezika karakterizira predstandardna i standardna povijesnost, iako se površnim motrenjem hrvatski još uvijek ponegdje smatra *novim* jezikom. Nakana je rada pokazati rezultate ankete provedene među makedonskim govornicima, odnosno studentima koji su na skopskome Filološkome fakultetu *Blaže Koneski* u trenutku njezine provedbe počeli pohađati nastavu iz izbornoga kolegija *Hrvatski jezik 1*. Anketa obuhvaća dva aspekta: jedan se tiče pitanja koja se odnose na hrvatski jezik, a drugi, s

obzirom na važnost kulturološke sastavnice u usvajanju, ali i odabiru nekoga jezika u nastavi, uključuje pitanja u vezi s hrvatskom kulturom. Konkretno, istražuje se sljedeće: motivacija studenata za izbor kolegija, njihova samoprocjena poznavanja hrvatskoga jezika i osnovne spoznaje ili stavovi o hrvatskome jeziku i Hrvatskoj, asocijacije povezane s Hrvatskom i znamenitim Hrvatima, njihovo praćenje hrvatskih medija, a na primjeru ponuđenih rečenica propituje se koliko razlikuju hrvatski i (njima zemljopisno bliži) srpski jezik. Zaključuje se da anketirani makedonski studenti, povremeno prateći hrvatske medije, uglavnom poznaju najosnovnije informacije o Hrvatskoj, o kojoj imaju pretežno pozitivan, ali i stereotipan stav; drže da dobro razumiju hrvatski, koji unisono smatraju zasebnim jezikom u odnosu na srpski premda – posve očekivano – ne razumiju podosta razlika između tih dvaju srodnih jezika.

Takvi pozitivni stavovi mogli su pridonijeti odabiru hrvatskoga jezika kao inoga.

Ključne riječi: jezični identitet, hrvatski jezik kao ini, hrvatska kultura, percepcija

*Croatian Language and Culture from the Perspective of Macedonian Students
of Croatian as an Elective Course*

Languages, particularly less frequently spoken ones and ones that could be described as "new", are confirmed, together with the culture that they promulgate, through the context of otherness, i.e. the prism through which their identities are recognised (and acknowledged) from the outside. Both Croatian and Macedonian can be described as "small", i.e. less widespread languages and, though Croatian may still be occasionally regarded as a "new" language in a certain sense, they are both characterised by a pre-standard and standard historicity. The aim of this work is to present the results of a poll conducted among speakers of Macedonian, i.e. Macedonian students of the "Blaže Koneski" faculty who had, at the time of the conduction of the poll, started attending lessons in the elective course Croatian Language 1. The poll encompassed two aspects: the first pertained to issues related to the Croatian language, the second – in light of the importance of the component of culture both for the acquisition and the selection of a particular language – included questions on Croatian culture. More specifically, the study focused on the students' motivations for selecting this course, their self-evaluation of their proficiency in Croatian and their basic knowledge or views related to Croatia and the Croatian language, while also gathering students' associations on Croatia and distinguished Croats and students' habits related to the consumption of Croatian media. Finally, their ability of distinguishing between Croatian and Serbian (the latter of which is geographically more proximate to the students) was tested on the example of several sentences. The conclusion was that Macedonian students, owing to their occasional consumption of Croatian media, are largely informed on basic facts pertaining to Croatia, and that their views of Croatia are largely positive, though stereotypical. The students' knowledge of Croatian is quite good and, though they all agree on Croatian being a distinct language from Serbian, they are unaware of some of the differences between the two, which comes as no surprise. Such positive views most likely had contributed to the students opting for Croatian as their foreign language of choice.

Key words: linguistic identity, Croatian as a foreign language, Croatian culture, perception

Kees DE BOT

Sveučilište u Groningenu (Nizozemska)/Panonsko sveučilište, Veszprém (Mađarska)
c.l.j.de.bot@rug.nl

Is the bilingual advantage actually a multilingual advantage

One of the most heatedly debated issues in the field of bilingualism and applied linguistics is the so-called ‘bilingual advantage’. This assumes that bilinguals, due to the use of multiple languages, are cognitively ‘trained’ and that the linguistic processing also has implications for executive functions in the general cognitive domain. There is a wealth of publications on this topic however there is no clear picture due to contradictory findings. One of the points of discussion is what constitutes a language, does it exist as a separate entity in the brain? What about dialects, registers and styles, are they to be treated as separate systems? If the latter, then there are essentially no monolinguals, which undermines the whole idea of an advantage due to bilingualism. This relates to the question of how many languages are needed to get the bilingual advantage. A literature review suggests that many studies on the bilingual advantage are actually done with multilinguals.

Key words: cognition, executive functions, inhibition, task switching, multilingualism, psycholinguistics

Ranka ĐURĐEVIĆ

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
rdurdevic@gmail.com

A što s i? O veznicima i, a i drugima u hrvatskome kao inome jeziku s posebnim osvrtom na pisanu proizvodnju učenika HIJ-a

Veznici, kao što je iz gramatika poznato, povezuju članove sintaktičkog ustrojstva, dijelove rečenice (npr. Silić i Pranjković 2007; Jelaska 2016). Određuju se kao nepromjenjiva vrsta riječi i u nastavi inoga jezika nisu tako česta tema kao što su to promjenjive vrste riječi, posebice na nižim razinama poučavanja. Moglo bi se to opravdati i time što ih se smatra suznačnim riječima, no i to se može problematizirati (v. Gligorić 2013). Međutim, vrlo se brzo već na početnom stupnju javlja komunikacijska potreba za veznicima, a tako je i kada je posrijedi ovladavanje vještinom pisanja. Naime, nije rijetkost da se tekst, među ostalim, smatra uspješnijim ukoliko se u njemu (pravilno) koriste vezna sredstva od onoga u kojem veznih sredstava nema (ili se koriste neprimjereno). Na nižim razinama poučavanja HIJ-a učenici često proizvode rečenice tipa *Ja sam liječnik i moja žena je profesorica., Ja volim pivo. I ti? On je iz Francuske a ima 25 godina.* Uporaba *i* i *a* u ovim rečenicama skreće našu pozornost. Dodajmo da je prema *Hrvatskom čestotnom rječniku* (Moguš, Bratanić i Tadić 1999) riječ *i* druga najfrekventnija riječ u HJ-u, a *a* trinaesta. Samo ispravljanje pogrešne upotrebe obično ne daje rezultate. Na temelju analize tekstova učenika HIJ-a, ponajprije na početnom i (nižem) srednjem stupnju, pokušat će se upozoriti na važnost veznika u HIJ-u te iznaći način za njihovo uspješnije poučavanje i uvježbavanje, a onda i ovladavanje.

Ključne riječi: veznici, hrvatski kao ini jezik, tekst

And what about i? Conjunctions i (and), a (but, and) and others in learners' written production in Croatian as L2

As it is known from grammar books, conjunctions connect parts of a sentence: words, phrases, clauses (eg. Silić, Pranjković 2007; Jelaska 2016). They are defined as non-inflectional word class and in the L2 they are not a frequent topic such as inflectional word classes, especially at beginners' level. That could be justified by the fact that they are considered a synsemantic words, but that can be questioned (Gligorić 2013). However, very early at beginners' level conjunctions are needed for communicative and writing purposes. It is commonly understood that a text, among other things, is considered more successful (and correct) if conjunctions are used in comparison to one where conjunctions are not used (or are used inappropriately).

At the beginners' level of the Croatian as L2 students often produce sentences such as *Ja sam liječnik i moja žena je profesorica. Ja volim pivo. I ti? On je iz Francuske a ima 25 godina.*

The use of *i* and *a* in these sentences draws our attention. In addition to that, according to *Hrvatski čestotni rječnik* (Moguš, Bratanić, Tadić 1999) the word *i* is the second most frequent word in Croatian language, the conjunction *a* being thirteenth. Just correcting a misuse usually does not give the results. Based on the analysis of the students' texts, especially at beginner and (lower) intermediate level, the author tries to demonstrate the importance of the conjunctions in Croatian as L2 and to find a way for their successful teaching, training and mastering.

Key words: conjunctions, Croatian as L2, text

Tanja ĐURIĆ

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
tanja_duric@yahoo.com

Teaching English to young learners according to the mother tongue method

The paper deals with the acquisition of English as a foreign language at a school in Croatia, according to the mother tongue method. The mother tongue method is a method of learning the foreign language in the same way as learning the mother tongue. Children first learn sounds and then letters and that is the basic rule that the mother tongue method follows. In the paper, theoretical comparison of Croatian and English will be provided in order to show main linguistic differences and difficulties that students may encounter while learning English as the foreign language. Moreover, a case study where English is taught according to this method will be shown. The study will be shown on the example of Helen Doron Early English school (HDEE), which is an international school opened nine years ago in Croatia. Since then, it has spread to many locations in Croatia, from Slavonia to Dalmatia. At Helen Doron's, learning English relies on several factors: the mother tongue method, social aspect of learning the language, repeated hearing and positive reinforcement. HDEE is rooted in the humanistic approach and the main knowledge. Recipients are young learners from 3 months to 19 year olds. The paper presents the results of the conducted case study focusing on the method's effectiveness for young learners.

Key words: mother tongue method, foreign language, Helen Doron Early English, Croatia, young learners

Elena EROR

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, PDS glotodidaktike (doktorandica)

elena@delver.hr

Brzina čitanja dvojezične djece, govornika hrvatskoga i ruskoga jezika

Nizom istraživanja provedenim na govornicima engleskoga i francuskoga jezika analizirana je brzina čitanja kod dvojezičnih govornika s visokom razinom jezičnih vještina u obama jezicima. Favreau i Segalowitz (1982), a zatim i Segalowitz i Hebert (1990), zaključili su kako dvojezične osobe različitih razina znanja jezika čitaju brže na svojem J1 nego uravnoteženo dvojezične osobe iste razine. Segalowitz, Poulsen i Komoda (1991) određuju da je brzina čitanja na J2 kod visoko dvojezičnih čitatelja barem 30% manja nego njihova brzina u J1. Cilj je rada prikazati utjecaj razine vladanja jezicima J1 i J1s ili J2 na brzinu čitanja naglas različito dvojezičnih govornika hrvatskoga i ruskoga jezika, odnosno srodnih slavenskih jezika. Rad je napravljen kao studija slučaja na temelju audiosnimaka čitanja jednostavnih tekstova na dvama jezicima djevojčica u dobi od 10 do 12 godina. Prema kriteriju dostupnosti odabrano ih je šest koje su u najširem smislu riječi dvojezične, vladaju hrvatskim i ruskim. Dvojezične su ispitanice podijeljene u sljedeće kategorije: uravnoteženo dvojezične, koso dvojezične i nasljedne govornice. Kontrolna su skupina bile tri jednojezične djevojčice, dvije govornice hrvatskoga koje su kao materinski usvajale samo hrvatski i njime ovladavale te jedna govornica ruskoga jezika koja je kao materinski usvajala samo ruski i njime ovladavala. One su čitale jednake tekstove, svaka na svojem materinskome jeziku. Rad stavlja naglasak na brzinu čitanja koja se mjerila brojanjem slogova u minuti, s tim da se u obzir nije uzimalo razumijevanje pročitanoga teksta.

Ključne riječi: brzina čitanja, uravnotežena dvojezičnost, nasljedni jezik, kosa dvojezičnost, hrvatski jezik, ruski jezik

Reading speed of the bilingual children, native speakers of Croatian and Russian

Within the sequence of studies, performed on English and French native speakers, the reading speed of the highly proficient bilingual speakers in both languages was analyzed. Favreau, Segalowitz (1982), and then Segalowitz, Hebert (1990) concluded that bilingual persons having different knowledge of their languages, read faster in their L1 than balanced bilingual speakers of the same language level. Segalowitz, Poulsen, Komoda (1991) found that the L2 reading speed of the highly proficient bilingual speakers was at least 30 % lower than their L1 reading speed. The scope of this work is to investigate the impact of the L1 and L1s or L2 language skills on the reading speed of the different bilingual speakers of Croatian and Russian language, i.e. two Slavic languages. The research was carried out as a case study based on the audio recordings of the simple text readings in the two languages. The participants were six girls aged between 10 and 12. They were all bilingual in the widest sense, fluent both in Croatian and Russian. Bilingual examinees were divided into these categories: balanced bilingual, inclined bilingual, and heritage bilingual speakers. Control group consisted of three monolingual girls, two speakers of Croatian as a mother tongue, and one speaker of Russian as a mother tongue. Each bilingual speaker read the same text in each language. This study highlights the reading speed, which was measured by counting syllables per minute, without taking into account the understanding of the text.

Key words: reading speed, balanced bilingualism, heritage language, inclined bilingualism, Croatian language, Russian language

Igor Marko GLIGORIĆ

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
igligoric@foozos.hr

Uzvici u stranome jeziku

U radu se problematizira samo određenje uzvika u suvremenim lingvističkim opisima te priručnicima za učenje i poučavanje stranih jezika. Analiza pokazuje da je uzvicima, kao i većini nepromjenjivih riječi, posebice česticama i veznicima (usp. Gligorić 2014), potrebno pristupiti sustavnije i u skladu s njihovim lingvističkim određenjem kao (ne)funkcionalnih riječi. Pritom se misli na činjenicu da priručnici za poučavanje stranih jezika funkcionalnim riječima pristupaju na jednak način kao leksičkima, što se barem dijelom može dovesti u pitanje. U tome se smislu problematizira određenje uzvika kao (ne)jezičnih elemenata i kao pragmea te se detaljnije razmatra njihova jezična specifičnost. S obzirom na primjere uporabe, priručničke opise te definicije uzvika u različitim lingvističkim perspektivama zaključuje se kako bi poučavanju uzvika trebalo posvetiti dodatnu pozornost, posebice s obzirom na njihov utjecaj na razvoj pragmatičke kompetencije. Poučavanje uzvika trebalo bi u obzir uzimati njihovu polisemnu strukturu, tj. shematično značenje, usmjerenost na konkretnu uporabu i kontekst, jezičnu specifičnost te sintaktičko funkcioniranje koje je usporedivo s funkcioniranjem bilo koje druge jezične jedinice. Dakle, uzvici bi se u poučavanju stranoga jezika trebali promatrati kao jezične jedinice, što im podrazumijeva pristup na svim jezičnim razinama (fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj, semantičkoj i pragmatičkoj). S obzirom na važnost razvoja pragmatičke kompetencije smatra se nužnim proširiti sadržaje namijenjene učenju uzvika.

Ključne riječi: uzvici, strani jezici, poučavanje, pragmatička kompetencija

Interjections in a foreign language

The paper discusses the definition of interjections in contemporary linguistic descriptions and handbooks for teaching and learning foreign languages. The analysis shows that more systematic approach (in accordance to their linguistic definition as (non)functional words) to the interjections and to the most of uninflected words, especially particles and conjunctions (Gligorić 2014) should be taken. Here we refer to the fact that the handbooks for teaching foreign languages treat functional words in the same way as lexical words, which can at least partly be brought into question. In that sense, the definitions of interjections as (non)linguistic elements, as pragmea and as language specific units are analyzed. Considering the examples of language usage, handbook descriptions and definitions of interjections in different linguistic perspectives, the necessity of giving additional attention to teaching interjections is emphasized, especially with regard to their effect on the development of pragmatic competence. Teaching interjections should take into account polysemy, i.e. schematic meaning of interjections, it should focus on the specific usage and context, language specificity and syntactic functioning of interjections which is comparable to the functioning of any other linguistic unit. Given that, interjections should be regarded as linguistic units, which implies considering interjections at different linguistic levels (phonological, morphological, syntactic, semantic and pragmatic). Taking into account the importance of the development of pragmatic competence, the necessity of improving teaching materials intended for teaching interjections is recognized.

Key words: interjections, foreign languages, teaching, pragmatic competence

Petra GVERIĆ KATANA

Institut za slavensku filologiju Šleskoga sveučilišta (Poljska)

petra.gveric@gmail.com

Teatar u nastavi hrvatskoga kao inog jezika

Dramski pristup poznat je kao iznimno učinkovita strategija kojom se olakšava proces učenja te stječu različite kompetencije. U podučavanju inoga jezika dosad su se njime sustavno koristili u anglosaksonskim zemljama, a u znanstvenim radovima koji se bave tom problematikom najzastupljenije je zasigurno usvajanje engleskoga kao inoga jezika. Europski projekt *GlottoDrama* talijanske agencije za istraživanje i učenje jezika *Novacultur*, pokrenut 2008. godine, bio je namijenjen učiteljima stranoga jezika kao projekt osposobljavanja u primjeni dramskoga teksta u strategijama učenja stranoga jezika. Obuhvatio je učenje engleskoga, francuskoga, talijanskoga, bugarskoga, grčkoga, portugalskoga, turskoga i rumunjskoga jezika kao inoga i ugledna europska sveučilišta te rezultirao publikacijama, među kojima svakako treba istaknuti knjigu Carla Nofrija *Guide to Glottodrama Method. Learn foreign languages through Drama*. Potaknuti spoznajama toga projekta, kao i iznimnom knjigom Ane Kodrić *Jezik na pozornici*, na Institutu za slavensku filologiju Šleskoga sveučilišta ove smo godine pokrenuli edukacijski projekt *Teatar u nastavi hrvatskoga kao inog jezika* kojime smo studentima kroatistike ponudili učenje hrvatskoga jezika i kulture na relativno nov i neuobičajen način. U suradnji s Umjetničkom akademijom u Osijeku osmišljene su kazališne radionice na kojima sudjeluju svi zainteresirani studenti bez obzira na razinu znanja pod vodstvom hrvatske dramaturginje i redatelja. U radu se iznosi tijek projekta, analiziraju postavljeni ciljevi, korištene strategije i ishodi poučavanja na radionicama te donose rezultati istraživanja vezanoga uz usvajanje leksika.

Ključne riječi: teatar u nastavi, edukativni projekt, glotodrama, Šlesko sveučilište

Theatre in teaching Croatian as a foreign language

Drama in teaching has been known as exceptionally efficient approach which enables easier learning and provides acquiring different competencies. In the field of glottodidactics it has been the subject of many research studies, mostly focused on learning English as a second and foreign language. European project *GlottoDrama*, initiated in 2008 by an Italian agency for learning foreign languages *Novacultur*, has been designated as an educational project for foreign language teachers, helping them to gain necessary competences and skills in introducing drama as a didactic strategy. It includes English, French, Italian, Greek, Turkish, Bulgarian and Rumanian language, with experts and participants from some of the most prestigious European universities. The project has also brought about numerous publications, among which we have found *Guide to Glottodrama Method. Learn foreign languages through Drama* by Carlo Nofri the most useful. Inspired by this project, as well as by Ana Kodrić's book *Jezik na pozornici (Language on the Stage)*, we have initiated an educational project *Theatre in learning Croatian as a foreign language* at the Institute of Slavic Studies, University of Silesia in Katowice. In close cooperation with Academy of Arts in Osijek we have offered our students an opportunity to learn Croatian language and Croatian culture in a new and innovative way: through drama and theatre workshops. All interested students have been included into this project, regardless of the level of their language proficiency. This report describes teaching and learning process during theatre workshops and brings the results of a research focused on vocabulary learning.

Key words: theatre, educational project, glottodrama, University of Silesia

Sandra JUKIĆ

Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci
 sjukic@ffri.hr

Poredbeni frazemi u nastavi inojezičnoga hrvatskoga

Frazeologija je jezikoslovna disciplina koja proučava frazeološka sredstva jezika, ali i svjedoči o kulturi jednoga i(li) više naroda. Njezina se važnost ogleda i u utjecaju na jezičnu kompetenciju u cijelosti. Osim u nastavu hrvatskoga kao materinskoga jezika potrebno ju je uključiti i u nastavu hrvatskoga kao drugoga i(li) stranoga jezika. Na taj se način utječe ne samo na razvoj jezične već i na razvoj međukulturne kompetencije. Frazeodidaktika kao disciplina kojoj je u središtu interesa stjecanje i razvijanje frazeološke kompetencije istovremeno je i područje na kojemu je potrebno provesti sustavna istraživanja, kako u nastavi hrvatskoga kao materinskoga jezika tako i u nastavi hrvatskoga kao drugoga i(li) stranoga jezika. Frazeologije pojedinih jezika imaju puno toga zajedničkoga, i to svakako utječe na razvoj različitih vrsta kompetencija (u prvome redu jezične i međukulturne). U radu će se predstaviti prijedlog uključivanja poredbenih frazema u nastavu hrvatskoga kao drugoga i(li) stranoga jezika na trima stupnjevima učenja (temeljnome, samostalnome i naprednome stupnju). Uključivanje je frazema potrebno i moguće već od temeljnoga stupnja učenja jezika. Poredbeni frazemi mogu imati jednostavnu gramatičku strukturu i jednostavan leksik te su zato pogodni za uključivanje u nastavu stranoga jezika. Na temeljnome bi stupnju najprikladniji bili pridjevski, a na višim stupnjevima i glagolski poredbeni frazemi. Pridjevski su frazemi prikladni zato što nemaju visoku varijantnost, a u skladu su s jezičnim znanjem studenata i konstrukcija je frazema prihvatljiva očekivanomu stupnju predznanja i sposobnosti aktivne uporabe u kontekstu.

Ključne riječi: frazeodidaktika, hrvatski kao ini jezik, poredbeni frazemi

Comparative idioms in teaching Croatian as a second and foreign language

Phraseology is a linguistic discipline which studies phraseological devices and bears witness to the culture of one and/or more nations. Furthermore, it exerts an important influence on general language competence. It should be, therefore, included in teaching Croatian not only as a first language but also in teaching Croatian as a second and foreign language. In this way, both language and intercultural competence are encouraged. Phraseodidactics as a discipline focuses on the acquisition and development of phraseological competence. It is an area in which further studies are necessary, both in the field of teaching Croatian as a first and then as a second and/or foreign language. Phraseologies of different languages have much in common and this affects the development of different competencies (primarily language and intercultural competencies). In this paper, a proposal for the inclusion of comparative idioms in teaching Croatian as a second and/or foreign language at three levels of learning (the basic, independent and proficient level) will be presented. Idioms can and should be included in second and foreign language teaching from the beginner level. Comparative phraseology involves simple grammatical structures and elementary vocabulary. Therefore, it is suitable for foreign language teaching. At the beginner level adjectival idioms are most suitable while at the advanced level verbal idioms can be included. Adjectival idioms are appropriate because they have low variability and are suited to students' language competence and ability to use language in context.

Key words: phraseodidactics, Croatian as a second and foreign language, comparative idioms

Zrinka KOLAKOVIĆ

Institut za slavistiku Sveučilišta u Regensburgu (Njemačka)

zkolakov@gmail.com

Leksičko-akcijska funkcija hrvatskih i ruskih dvoaspektnih glagola

U okviru formalno-funkcionalne teorije glagolskoga aspekta (Lehmann 1999, 2009) slavenski se aspekt smatra gramatičko-derivacijskom kategorijom jer se aspektnim afiksima izvode glagoli suprotnoga aspekta pri čemu dolazi do promjene leksičko-akcijske funkcije koja je upisana u leksički korijen glagola dok leksičko značenje ostaje nepromijenjeno. Leksičko akcijska funkcija (LAF) oblikovana je ispreplitanjem situacijskoga oblika i teličnosti. Prema formalno-funkcionalnoj teoriji u leksički korijen glagola kao LAF mogu biti upisani (prvo se navodi situacijski oblik, a u zagradi ga se određuje s obzirom na postojanje unutrašnje granice): *ostvaraj* (teličan), *tijek* (ateličan), *stativan* (ateličan), *difuzan* ((a)teličan). Spomenute se tvrdnje zornije objašnjavaju na primjeru glagolskoga leksema *dati1* (prvoga značenja glagola *dati*). U leksičkome korijenu *da-* upisan je telični situacijski oblik *ostvaraja*. Aspektnom afiksacijom kojom se izvodi aspektni partner suprotnoga aspekta *davati* u okviru LAF-a mijenja se samo situacijski oblik dok teličnost ostaje nepromijenjena, dakle od polaznoga jednofaznoga *ostvaraja* dobiven je višefazni *tijek* kao situacijski oblik. Radom se želi skrenuti pozornost na ustroj LAF-a dvoaspektnih glagola. Kao građa poslužio je uzorak od deset dvoaspektnih glagola u hrvatskome i ruskome jeziku s istim izrazom, odnosno leksičkim korijenom (npr. *garantirati – garantirivat'*; *krstiti – krestit'(sja)*) pri čemu se u slučaju višeznačnih glagola svakome pojedinome značenju posvećivala posebna pozornost. Dvoaspektni bi glagoli trebali moći mijenjati svoj situacijski oblik iz *ostvaraja* u *tijek* bez formalnih derivacijskih sredstava, pri čemu teličnost ostaje postojana. Zadovoljavaju li glagoli iz analiziranoga uzorka sa svim svojim značenjima spomenuti uvjet i ako ne kakve to posljedice ima za klasifikaciju glagola prema aspektu – pitanja su na koja se nastoji odgovoriti ovim izlaganjem.

Ključne riječi: dvoaspektni glagoli, hrvatski i ruski jezik, leksičko-akcijska funkcija (LAF), situacijski oblik i (a)teličnost

Lexico-actional function of Croatian and Russian bi-aspectual verbs

Within the framework of the formal-functional theory of verbal aspect (Lehmann 1999, 2009), Slavic aspect is considered to be grammatical and derivational category. That is because the verbs of opposite aspectual value are derived via aspectual affixes. During that process some changes in lexico-actional function occur, which is encoded in the lexical root of the verb, while lexical meaning remains completely unchanged. Lexico-actional function (LAF) is a feature formed via intersection of both, situational form (*gestalt*) and telicity. According to the formal-functional theory, in the lexical root of a verb as LAF can appear (first comes situational form and in parentheses that form is defined with regard to the internal borders): event (telic), course (atelic), stative (atelic), diffuse ((a)telic). The above mentioned claims can be more clearly explained on the example of verbal lexeme *dati1* (the first meaning of the verb *to give*). In the lexical root of *da-* there is a telic event. Via aspectual affixation during which the opposing aspectual partner *davati* is being derived, only situational form is being changed, while telicity remains untouched. Because of that transformation, the multiphase telic course was obtained from the single-phase telic event. The aim of this presentation is to draw attention to the structure of LAF of bi-aspectual verbs.

A sample of 10 bi-aspectual verbs in Russian and Croatian with the lexical root (eg. *garantirati – garantirovat'*; *krstiti – krestit'(sja)*) was analysed. In the case of polysemantic verbs, a special attention was given to every single meaning. Bi-aspectual verbs should be able to change their situational form (gestalt) from event to the course or vice versa without formal derivational means, whereby telicity remains stable. In this research, the following questions were addressed: Do the verbs from the analysed sample with all their meanings or nuances of the meanings fulfil mentioned condition? If the verbs cannot change their situational form (gestalt) without any derivational means, which consequences that has for the classification of verbs according to aspect, or to put it in other words, should those verbs be classified as bi-aspectual?

Key words: bi-aspectual verbs, Croatian and Russian, Lexico-actional function, (LAF), situational form (gestalt), (a)telicity

Aida KORAJAC

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
aidakorajac@gmail.com

Strategije čitanja na stazi lingvističke udaljenosti materinskoga i stranoga jezika

Usvajanje vještine čitanja na stranome jeziku dio je procesa učenja jezika. Promatra li se čitanje s kognitivnoga stajališta, može ga se opisati kao dinamičan proces u kojemu se čitatelji služe raznim postupcima da bi razumjeli značenje teksta. U kognitivnim tumačenjima čitanja do izražaja dolaze konstruktivistička i strategijska dimenzija procesa razumijevanja čitanoga teksta. Kada se govori o uspješnim i manje uspješnim čitateljima, valja govoriti o strategijama čitanja kojima se koriste (Šamo 2006: 65). Na vještinu čitanja utječe niz čimbenika: stupanj kognitivnoga razvoja korisnika jezika, jezična kompetencija u materinskome i stranome jeziku, metakognitivna znanja o materinskome jeziku, kulturološka orijentacija, čimbenici vezani uz čitatelja i okruženje u kojem se usvaja jezik te lingvistička udaljenost materinskoga i stranoga jezika (Carrell: 1991). Potonji će čimbenik biti uporišni element ovoga istraživanja. Naime, propitano je kojim se strategijama koriste izvorni govornici kineskoga jezika kako bi razumjeli tekstove na HIJ-u s krajnjim ciljem dobivanja uvida u složenost ovladavanja jednom od četiriju temeljnih jezičnih vještina, i to među jezicima velike tipološke udaljenosti. Istraživanje obuhvaća uglavnom kvalitativnu, a manjim dijelom kvantitativnu, analizu rezultata dobivenih pomoću nekoliko mjernih instrumenata kojima se dobiva dubinska slika pojedinačnih slučajeva. Provjereno je korespondiraju li tvrdnje ispitanika o uporabi strategija s onime čime se koriste pri čitanju teksta i rješavanju zadataka za razumijevanje teksta. Primijenjene strategije čitanja iščitane su iz usmenih izvješća ispitanika.

Ključne riječi: hrvatski kao ini jezik, kineski kao materinski jezik, tipološka udaljenost, strategije čitanja, usmeno izvješće

Reading strategies on a path of the linguistic distance between the mother tongue to a foreign language

Acquiring reading strategies in a foreign language is just one part of the language learning process. From the cognitive perspective, reading can be described as a dynamic process in which readers use various techniques in order to understand the meaning of the text. Cognitive interpretations of reading emphasize the constructivist and the strategic dimensions of the understanding process. It is precisely the reading strategies that should be observed when more or less successful readers are discussed (Šamo 2006: 65).

Numerous factors affect reading: language user's level of cognitive development, language competencies in mother tongue and foreign language, metacognitive knowledge of the mother tongue, cultural orientation, factors relating to the reader and the surroundings in which the language is acquired, and finally, the linguistic distance between the mother tongue and the foreign language (Carrell: 1991). The latter mentioned factor is in the core of this research. The question is which strategies do native speakers of Chinese use in order to understand texts in Croatian. The aim is to gain insight into the complexity of the acquisition of one of four basic language skills, especially in the case of large typological distance which is present between the two languages in question. The research encompasses mostly qualitative, and partially a quantitative analysis of results gained through several measuring instruments, which provide a more detailed insight into individual cases. The research aims to answer whether the respondents' perception of strategy usage corresponds to what they actually do while reading and solve understanding tasks. Reading strategy application has been elicited from respondents' verbal protocols.

Key words: Croatian as foreign language, Chinese as mother tongue, typological distance, reading strategies, verbal protocol

Katica KREŠIĆ

Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru (BiH)

katica.kresic@tel.net.ba

Irina BUDIMIR

Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru (BiH)

irina.budimir@tel.net.ba

Odstupanja od morfološke, sintaktičke i leksičke hrvatske standardne norme

U radu će se prikazati rezultati istraživanja s obzirom na teškoće u ovladavanju hrvatskim standardnim jezikom (na morfološkoj, sintaktičkoj i leksičkoj razini) s kojima se susreću studenti kroatistike svih godina studija na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Mostaru. Cilj je rada utvrditi koji su normativni morfološki, sintaktički i leksički sadržaji studentima najteži pri usvajanju i odrediti različite utjecaje koji ometaju usvajanje jezične norme (izloženost hrvatskoga drugim srodnim jezičnim standardima u Bosni i Hercegovini, bliskost materinskoga idioma ispitanika sa standardom, razgovorni jezik, nemotiviranost za učenje i sl.). Na osnovi analize upitnika najviše poteškoća ispitanici pokazuju u zadacima koji se odnose na poznavanje morfološke i sintaktičke, a manje pri usvajanju leksičke norme. Navođenje jednoga padežnoga oblika u sklonidbi imenica tamo gdje norma predlaže dvostruka ili trostruka rješenja te primjeri glagolske rekcije, pojedinih prijedložnih izraza i sl. upućuju na različite utjecaje koji otežavaju usvajanje standardnojezičnih rješenja. Na leksičkoj je razini zamjetno dobro razlikovanje pojedinih vrsta dijalektizama (leksičkih, značenjskih), ali je slabije poznavanje hrvatskih istovrijednica za pojedine internacionalizme. Svi ispitanici smatraju da se standardni jezik treba učiti, većina želi dobro ovladati hrvatskom standardnojezičnom normom, a odgovori o neusvojenosti pojedinih jezičnih sadržaja na prethodnim obrazovnim razinama upozoravaju na promjenu pristupa poučavanju istih i srodnih sadržaja tijekom studija.

Ključne riječi: hrvatski standardni jezik, morfološka, sintaktička i leksička norma, teškoće ovladavanja standardnim jezikom, okomita višejezičnost

Deviations from the morphological, syntactic and lexical standard Croatian norm

The paper outlines results of a research which aims at exploring the challenges the students of the Croatian language at the Faculty of Philosophy of the University of Mostar encounter in mastering the Croatian standard language (considering morphological, syntactic and lexical levels). The goal of the paper is to establish the normative morphological, syntactic and lexical contents that students find hardest to master, while exploring various influences affecting the acquisition of the linguistic norm (exposure of Croatian to other closely related linguistic standards in Bosnia and Herzegovina, the similarity between the respondents' mother tongue and the standard language, vernacular, lack of motivation for learning etc.). Based on the analysis of questionnaires, the respondents have shown most difficulties in tasks related to knowledge of morphological and syntactic norms and less in the acquisition of the lexical norm. Citing one case form in noun declension where the norm proposes two- or threefold solution and the examples of verb government of some prepositional phrases indicate different influences affecting the acquisition of the standard language solutions. On the lexical level, sound differentiation between certain types of dialecticisms (lexical, semantic) is clearly evident, although knowledge of Croatian equivalents for certain internationalisms is rather limited. All respondents are of the opinion that the Croatian standard language should be learnt, most of them wish to acquire a good command of the standard Croatian language norm. The responses regarding lack of acquisition of certain language contents on the previous educational levels emphasise the necessity of new approaches in teaching the same and similar contents in the study course.

Key words: Croatian standard language, morphological, syntactic and lexical norm, challenges in mastering the standard language, vertical multilingualism

Grozdana LAJIĆ HORVAT

Zagrebačko kazalište mladih, Zagreb
 plavo09@gmail.com

**Dramske metode u usvajanju hrvatskoga kao inoga jezika i u usvajanju
 sadržaja hrvatske kulturne baštine kod djece i mladih od 8 do 16 godina
 – primjeri dobre prakse**

Rad predstavlja nekoliko primjera dobre prakse u usvajanju hrvatskoga kao inoga jezika i u usvajanju sadržaja hrvatske kulturne baštine kod djece i mladih od 8 do 16 godina. Primjeri su izbor iz nastavnih cjelina obrađivanih na dramskim radionicama u *Maloj školi hrvatskoga jezika i kulture*, projektu *Hrvatske matice iseljenika*. U *Malu školu* dolaze djeca i mladi različitoga jezičnoga nasljeđa iz različitih kulturoloških okruženja što otežava razvijanje jedinstvene metodologije u poučavanju hrvatskoga kao inoga jezika u kontekstu same Škole. Tako i izbor nastavne cjeline, njezinoga sadržaja te izbor metodologije rada u dramskoj radionici Male škole uvelike ovisi o strukturi, jezičnome predznanju i vještinama članova skupine. Kako djeca i mladi pokazuju sklonost prema interaktivnim načinima učenja, dramske metode pokazale su se kao idealan način poučavanja djece i mladih u dobi od 8 do 16 godina, poglavito sadržaja hrvatske kulturne baštine čime se sadržaji hrvatske povijesti i kulture oživljuju, i to na autorski dječji način. One nude širok spektar mogućnosti prilagodljiv različitim jezičnim kontekstima pojedine grupe i različitim nastavnim sadržajima. Osim toga, kako dramske metode u svojoj biti sadrže igru, neizostavni element svakog odrastanja,

pretvaranje *kao da* koje rezultira igranjem uloga te snažnu emocionalnu uključenost, njihovo korištenje u mnogome pridonosi lakšem, bržem i dugotrajnijem usvajanju jezičnih sadržaja hrvatskoga kao inoga jezika i sadržaja hrvatske kulturne baštine.

Ključne riječi: dramske metode, dobra praksa, poučavanje djece i mladih

Drama based instructions in adopting Croatian language and the contents of Croatian cultural heritage for children and young people aged 8 to 16 – examples of good practice

The paper represents several examples of good practice in the adoption of Croatian as a second language and the learning of the content of Croatian cultural heritage in children and young people aged 8 to 16 years. Examples are the selection of teaching units processed in the drama workshops in "Little School of Croatian Language and Culture", the project of Croatian Heritage Foundation. The "Little School of Croatian Language and Culture" is attended by children and youth of different linguistic and cultural backgrounds, which makes it difficult to develop a unique methodology in teaching Croatian as a second language in the context of the "Little School of Croatian Language and Culture". So, the choice of teaching units, its contents and a methodology of work in the drama workshop of "Little School" depends largely on the structure, previous knowledge and skills of the group. As children and young people have shown interest for interactive learning methods, drama based instruction proved to be the ideal way of teaching the age group of 8 to 16 year-olds, in particular the contents of Croatian cultural heritage which brings Croatian history and culture to life in a child-friendly way. Drama based instruction offers a wide range of options adaptable to different linguistic contexts of a specific group and to different teaching subjects. In addition, an essential part of drama based teaching are game playing, the most essential element of growing up as well as the moment of "as if", that results in a role-play and a strong emotional involvement. The use of drama based teaching greatly contributes to easier, faster and more sustained acquisition of Croatian as a second language and the Croatian cultural heritage contents.

Key words: drama based instructions, good practice, teaching children 8–16

Radovan LUČIĆ

Sveučilište u Amsterdamu (Nizozemska)

r.lucic@uva.nl

Od samostalnog studija do tečaja – hrvatski u Nizozemskoj

Svjedoci smo općega trenda ukidanja malih jezika kao samostalnih studija, a s obzirom na to da se hrvatski prema broju govornika ubraja u male jezike, suočeni smo s novom situacijom u kojoj ostaje sve manje mogućnosti za poučavanje hrvatskoga jezika na akademskoj razini. Na Amsterdamskom sveučilištu, na primjer, hrvatski se od davne 1970. godine poučava (u kombinaciji sa srpskim) kao samostalan studij na Odsjeku slavistike, no u posljednjih petnaestak godina izložen je neprestanim promjenama kurikula. Zbog reorganizacija Sveučilišta, tehnološkog razvoja u nastavi, nezavidne financijske situacije, drukčijih interesa studenata i pada razine srednjoškolskoga jezičnoga obrazovanja, jezična nastava koja je nekad trajala osam semestara, danas traje dvostruko kraće. Najnovijim promjenama, osim što su gotovo u potpunosti ukinuti predmeti iz književnosti i lingvistike, drastično je smanjen i broj

sati za poučavanje vještina potrebnih za razvoj jezičnih kompetencija (konverzacija, izgovor, čitanje, pisanje, slušanje, prijevodi) tako da se poučavanje jezika svelo na sveukupno šest sati tjedno tijekom četiri skraćena semestra, odnosno na 250 sati nastave u vrijednosti od 36 ECTS bodova. Time se fakultetska jezična nastava praktički svela na jezični tečaj za razinu A2 prosječne škole stranih jezika. U radu će se nastojati prikazati koje su posljedice takvoga osiromašenja kurikula te će se preispitati važnost pojedinih jezičnih kompetencija za što uspješnije svladavanje skraćenoga programa. Predložit će se i neka rješenja za poučavanje u novim uvjetima, odnosno kako uz malo vremena postići što višu razinu (B1) poznavanja hrvatskoga kao stranog jezika.

Ključne riječi: mali jezici, studij hrvatskog jezika u inozemstvu, jezične kompetencije, jezična nastava

From independent study to language course – Croatian in The Netherlands

We are in our time witnessing a general decline in so-called “small languages” as independent studies. This trend is affecting Croatian as well, as it is considered to be such a “small language” on account of its number of speakers. We are already in a situation where there are less and less possibilities for teaching the Croatian language at the academic level. At the University of Amsterdam, for example, Croatian has been taught (in combination with Serbian) as an independent study at the Department of Slavic studies from 1970 onward, but in the last fifteen years, constant changes have been made to the curriculum. Due to the reorganization of the University, technological developments in education, the financial situation, the different interests of students and the general falling level of language education in secondary schools, language acquisition which once lasted eight semesters, now only takes half as long. As part of the latest set of changes, which also include the abolishment of language specific subjects in literature and linguistics, the amount of contact hours for the development of language skills (conversation, pronunciation, reading, writing, listening, translations) has once again been drastically reduced: language skill subjects now total only six contact hours per week over a period of four already shortened semester blocks, which comes down to 250 contact hours in exchange for 36 ECTS. In this way the university language course has practically been reduced to the size of an A2 level language course at any average school of foreign languages. In this presentation I will try to show the consequences of such an impoverishment of the curriculum. I will also give an overview of the necessary individual language competences needed to successfully master a language in such a shortened program. I will propose some solutions for problems caused by the new teaching conditions, and try to provide some answers to the question of how to achieve proficiency level B1 of Croatian as a foreign language within such a drastically reduced program.

Key words: small languages, Croatian language at university, language competences, language teaching

Nada MATAS-RUNQUIST

Sveučilište u Avignonu (Francuska)

nada.matas@gmail.com

Christian TREMBLAY

O.E.P. l'Observatoire européen du plurilinguisme, Vincennes (Francuska)

observatoire-plurilinguisme@neuf.fr

Multilingualism: mainstream and rare languages, can (multi)cultural exposure achieve what simple globalization does not offer

There is a multitude of world languages which are being learned in the globalized world of today as well as being used on national and international level. A growing amount of research in language learning and general education indicate the importance of the multilingual element in foreign languages education (Blackledge & Creese, 2010). Several authors define the cultural progression in learning foreign languages as one of the key elements in trying to understand how the culture of the foreign language they are trying to learn influences the learning curve, be it as a second or foreign language (Beckett & Miller, 2006). The (multi)cultural exposure is especially important in L2 acquisition of the languages which are not part of the mainstream language learning. The European Observatory for Plurilingualism /Multilingualism (OEP) was founded during the first European Conference on Multilingualism, which took place in Paris in 2005, with the objective of gathering and analysing the multitude of information from a network of partners. It publishes references to articles and existing studies in addition to producing original articles and conducting studies. The subsequently organized European charter on multilingualism should shed light in which direction foreign language acquisition and use are heading. This paper will discuss the Community-based learning (CBL) principles applied to learning of Croatian as a less widely learned language. Namely, when combined with the foreign language classes, CBL addresses the issue of events and activities which increase motivation, with this concept already being defined by the sociocultural linguistics (VanPatten and Williams, Eds 2015). Multicultural aspects were taken into account, and the differences between the early learning of modern foreign languages and life long learning were integrated into the proposed model. In addition, motivation and above all the concept of progress in foreign language acquisition and their (more or less) permanent acquisition will be analysed in this paper. Examples will be shown with multilingual children both in pre-school and primary school, taking into account new foreign language teaching policies (2013) by Croatian Ministries. The acquired body of knowledge and experiences of OEP will be applied to the specificity of Croatian as a second and foreign language. In which context can Croatian as a foreign language be taught in higher education internationally? The acquisition of standard Croatian language by speakers of different Croatian dialects might be making this task somewhat more complex, therefore affecting the progression in learning the standardized written discourse. Namely, there is currently a (more or less formal) request to acquire different Croatian dialects to some extent.

Key words: multilingualism, mainstream and rare languages, (multi)cultural exposure

Ivana MATIĆ

Osnovna škola Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec

ivanamati@gmail.com

Odnos straha od čitanja na materinskome i u stranome jeziku

U području učenja jezika strah je emocija koja se vjerojatno najviše istraživala. U okviru materinskoga jezika prvi je koji se bavi proučavanjem straha od čitanja Zbornik (1988). Strah od čitanja u području stranih jezika uvode Saito i sur. (1999) tvrdeći da je čitanje jezična vještina koja zbog svoje složenosti može izazivati strah. Budući da postoji utjecaj čitanja na materinskome na čitanje u stranome jeziku (Bay i Bramford 1998, Yamashita 2002, 2004, Quijano Zavala 2006, Kartal 2011), pretpostavlja se da će strah od čitanja na stranome jeziku uzrokovati slični osjećaji u materinskome. U radu se istražuje strah od čitanja na hrvatskome kao materinskome i njemačkome kao stranome jeziku kod učenika osmoga razreda. Istraživanjem se pokušalo doznati koji čimbenici izazivaju strah kod učenika te koje su njihove navike čitanja kako bi se bolje razumjelo što ih čini nervoznima kod čitanja. Glavni cilj bio je provjeriti prenose li učenici čimbenike straha iz čitanja na materinskome u čitanje na stranome jeziku. Rezultati istraživanja pokazuju da je strah od čitanja prisutan na obama jezicima, pri čemu je veći strah od čitanja na materinskome. Potvrda prijenosa straha iz materinskoga jezika vidljiva je u istim čimbenicima straha u obama jezicima, a to su dužina teksta, nepoznate riječi u tekstu te nastavnik. Bez obzira na negativne rezultate učenici tvrde da se osjećaju sigurnima u sebe dok čitaju i na jednome i na drugome jeziku te smatraju da je čitanje vrlo bitno te da bi bez čitanja bili izgubljeni.

Ključne riječi: čitanje, strah od čitanja, materinski jezik, strani jezik, uzroci straha od čitanja

Relationship between reading anxiety in the mother tongue and in the foreign language

Anxiety is the most widely studied emotional reaction in language learning. The first person to study reading anxiety in native language as a phenomenon distinct from general anxiety was Zbornik (1988). Reading anxiety in a foreign language learning was introduced by Saito et al. (1999) who saw reading as a complex skill which could cause anxiety when reading in a foreign language. Reading in the native language has effects on reading in a foreign language (Bay i Bramford, 1998, Yamashita, 2002, 2004, Quijano Zavala, 2006 Kartal, 2011). Therefore, we can assume that reading anxiety in a foreign language can be influenced by similar emotions as in the native language.

This paper investigates reading anxiety in Croatian as L1 and German as L2 among 8th graders. We aim to find out which factors cause the anxiety and the reading habits of the pupils in order to better understand what is making them nervous. The main question is whether we can talk about the transfer of reading anxiety from L1 to L2. The results show that students feel anxiety while reading in both languages. They feel higher levels of anxiety when reading in L1. The results further show that we can talk about the transfer of the effect from L1 to L2 due to the same anxiety factors in the native and in the foreign language: text length, unfamiliar words and language teacher. Despite the results which show negative emotions, students feel very self-confident while reading in both languages and think that they would be lost without their reading skill.

Key words: reading, reading anxiety, native language, foreign language, reading anxiety factors

Darko MATOVAC

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
 dmatovac@ffzg.hr

Trebamo li poučavati redosljed pridjevnih modifikatora u višestrukosloženoj imenskoj skupini?

O redosljedu sastavnica višestrukosložene imenske sintagme (npr. *te tri moje stare žute pamučne majice* i **žute tri pamučne te moje stare majice*) u hrvatskim gramatikama ne govori se dovoljno (usp. Marković 2010: 233), a u kontekstu poučavanja hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika tomu pitanju do sada uopće nije posvećena pozornost. Posljedično, redosljed se sastavnica višestrukosloženih imenskih skupina ne poučava. Objašnjenje redosljeda sastavnica višestrukosložene imenske sintagme sastavni je dio, međutim, mnogih gramatika drugih jezika (npr. Quirk et al. 1985; Radden and Dirven 2007). U ovome radu postavlja se stoga sljedeća pitanja: (1) imaju li neizvorni govornici hrvatskoga problema pri nizanju pridjevskih premodifikatora u višestrukosloženim imenskim sintagmama te (2) treba li uopće poučavati redosljed pridjevnih premodifikatora. Teorijski pristup rada je kognitivnolingvistički (Belaj and Kuna 2013; Belaj and Tanacković Faletar 2014), što znači da se redosljed pridjevnih modifikatora smatra ponajprije značenjski motiviranim. Uvodno teorijsko razlaganje problema slijedi prikaz istraživanja provedenoga na neizvornim govornicima hrvatskog jezika, a cilj kojega je bio uočiti imaju li neizvorni govornici problema pri nizanju pridjevnih premodifikatora. Ako se pokaže da imaju, to znači da bi se redosljed pridjevnih premodifikatora trebao poučavati. Ako se pokaže da neizvorni govornici nemaju problema s nizanjem pridjevskih premodifikatora, a tome ih nitko nije sustavno poučio, može se pretpostaviti da je redosljed pridjevskih modifikatora u njihovim materinskim jezicima značenjski motiviran na isti način kao i u hrvatskome.

Ključne riječi: višestrukosložena imenska sintagma, redosljed pridjevnih modifikatora, hrvatski kao ini

Should we teach the order of adjectival premodifiers in complex nominals?

Order of constituents within complex nominals (e.g. *te tri moje stare žute pamučne majice* i **žute tri pamučne te moje stare majice*) has not received an adequate amount of attention in grammar books of Croatian (cf. Marković 2010: 233). Furthermore, when it comes to teaching Croatian as a second or foreign language, this topic has so far not received any attention whatsoever – as a consequence, the order of constituents within complex nominals is not being taught. However, notes on order of constituents within complex nominals are an integral part of grammar books of many other languages (cf. Quirk et al. 1985; Radden and Dirven 2007). This paper therefore raises the following questions: (1) do non-native speakers of Croatian have problems with the order of adjectival premodifiers within complex nominals and (2) should the order of adjectival premodifiers be taught at all. The paper employs the theoretical framework of cognitive linguistics (Belaj i Kuna 2013; Belaj and Tanacković Faletar 2014) which means that the order of adjectival modifiers is seen as being semantically motivated. Theoretical discussion is followed by experimental research implemented among non-native speakers of Croatian. The goal of this research is to see if the non-native speakers have any problems when sequencing adjectival modifiers. If the research shows that problems do arise, that will mean that the order of adjectival premodifiers needs to be taught. If the research shows that problems do not arise (and non-native speakers were not taught on that topic), that will lead to assumption that the order of adjectival modifiers in their L1 is semantically motivated in a same way as it is in Croatian.

Key words: complex nominals, order of adjectival premodifiers, Croatian s L2

Ana MIHALJEVIĆ

Klasična gimnazija, Zagreb
ana.mihaljevic35@gmail.com

Josip MIHALJEVIĆ

Škola za medicinske sestre Vrapče, Zagreb
jomihx@gmail.com

Elektroničke obrazovne igre u poučavanju hrvatskoga jezika kao materinskoga, drugoga i stranoga

U radu se polazi od analize prednosti i nedostataka e-učenja. U današnje su vrijeme učenicima bliži i zanimljiviji sadržaji koji su digitalni i interaktivni i zbog toga su elektroničke obrazovne igre sve zastupljenije u nastavi različitih predmeta u razvijenijim zemljama. Smatra se da e-učenje poboljšava kvalitetu učenja jer olakšava učeniku pristup podacima i komunikaciju s nastavnikom. Elektroničke obrazovne igre olakšavaju usvajanje gradiva jer su učenicima zanimljivije od klasičnih vježbi na papiru te lakše zadržavaju učeničku pozornost i zanimanje. Također, zbog vizualnoga sadržaja osobito odgovaraju vizualnim tipovima učenika jer se uz sadržaj često povezuju i grafički elementi kao što su slike, videozapisi, tablice, grafovi i sl. Elektroničke se igre danas smatraju suvremenim medijem koji kombinira klasične medije poput slike, zvuka i teksta te omogućuje izravnu interakciju korisnika i sadržaja koji je pohranjen na mediju. Korisnici ih također uglavnom doživljavaju kao nešto povezano sa zabavom, pa su prema njima otvoreniji i bolje ih prihvaćaju nego klasične vježbe. U radu će se na konkretnim igrama koje su autori izradili i primijenili u svojem nastavnom radu pokazati kako se prednosti e-učenja mogu iskoristiti u učenju hrvatskoga jezika kao materinskoga, drugoga i stranoga jezika. U radu će se predstaviti primjeri elektroničkih obrazovnih igara za učenje hrvatskoga jezika kao materinskoga, drugoga i stranoga jezika koji će se izraditi za mrežne preglednike te će se prikazati kakvi se sve tipovi igara mogu programirati s pomoću besplatne programske podrške (memori, vremenske lente, daktilografske igre, kvizovi, spjalice, slagalice, križaljke, križić-kružić, igra povlačenja i sl.) i koji se sadržaji njima mogu obuhvatiti (usvajanje leksika, usvajanje frazema, usvajanje gramatičkih sadržaja, učenje o povijesti hrvatskoga jezika i o književnim razdobljima itd.).

Ključne riječi: elektroničke obrazovne igre, hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik, interaktivno učenje, digitalni sadržaji, e-učenje

Electronic educational games for learning Croatian as a native, second, and foreign language

Nowadays students prefer studying using interactive and digital material that is more familiar and interesting to them. That is why in developed countries electronic educational games are used in different subjects. It is considered that e-learning improves the quality of studying because students have quicker access to data and can easily communicate with their teachers. Electronic educational games make learning much easier because students find them more interesting than classical exercises on paper. With electronic educational games, it is much easier to keep students' attention and interest. They are especially good for the visual type students because of their virtual nature that combines traditional content with graphical elements such as images, videos, tables, graphs, etc. That is the reason why electronic games

are considered as a modern media which combines the traditional media such as images, sounds and texts into one interactive experience that is stored for usage. The users also associate games with entertainment, so they prefer them to classical exercises. In this paper we will show some examples of electronic educational games for learning Croatian as a native, secondary and foreign language. All of the games will be made for web browsers and we will show which game types can easily be programmed (memory, timeline, typing game, quiz, connection game, puzzle, etc.) and what type of content can be practiced by these games.

Key words: electronic educational games, Croatian as a native, second, and foreign language, interactive learning, digital content, e-learning

Maša MUSULIN

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

masa.musulin@gmail.com

Zrinka JELASKA

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

zjelaska@ffzg.hr

Analiza jezične proizvodnje trojezičnih nasljednih govornika: istraživanje slučaja

Osobe koje se određuju kao nasljedni govornici samim time pripadaju i kategoriji dvojezičnih govornika. Njihov jezični razvoj u nasljednomu jeziku nije jednak kao kod osoba koje žive u jednojezičnoj okolini (npr. Montrul 2008) pa se ne može očekivati da će usvojiti sve jezične strukture (fonološke, morfološke i sintaktičke – leksičke se razvijaju cijeli život), čak i kada je neprekidno izložen svojemu nasljednomu jeziku od najranijega djetinjstva do odrasle dobi.

Uočeno je da se određene jezične strukture prenose iz jačega na slabije ovladan jezik (npr. njemačkoga Pavličević-Franić, Aladrović Slovaček 2013), Situacija je znatno složenija kod višejezičnoga govornika koji je svoj jezični razvoj završio s jednim nasljednim i jednim glavnim jezikom, ali se u odrasloj dobi preselio u zemlju trećega jezika koji mu je postao (jedan od) glavni(h) jezik(a) svakodnevnoga sporazumijevanja. U takvoj je višejezičnoj situaciji nasljedni jezik u posebnu položaju.

U radu će se raščlaniti jezična proizvodnja odrasle ispitanice koja je nasljedna govornica hrvatskoga odrasla u hispanskomu okruženju, a posljednjih četrdeset godina živi u anglosaksonskomu jezičnomu okruženju. Građa je opsežan intervju vođen za potrebe sociolingvističkoga istraživanja pa njezina jezična proizvodnja nije uopće bila usmjerena na jezik, nego na sadržaj. Cilj je istražiti proizvedene jezične jedinice, uključujući odstupanja koja se pojavljuju u njezinu govoru na fonološkoj i morfosintaktičkoj te leksičkoj razini. Pokušat će se odgovoriti na pitanja što je u hrvatskome uspješno usvojeno, na kojoj su razini odstupanja najzastupljenija, jesu li posljedica prijenosa iz drugoga (španjolski kao J1) ili trećega jezika (engleski kao J3), može li se uočiti određeni obrazac u odstupanjima i prenose li se ona i na treći jezik. Posebna će se pozornost posvetiti vrsti jezične djelatnosti u prikupljenoj građi, odnosno proizvodnji u (pod)djelatnosti razgovaranja.

Ključne riječi: nasljedni govornici, hrvatski jezik, španjolski jezik, engleski jezik, razgovaranje

The analysis of language production in trilingual heritage speakers: a case study

People who are heritage speakers also belong to the category of bilingual speakers. Their language development in heritage language is not the same as for people living in monolingual environment (eg. Montrul 2008) so it cannot be expected that they will adopt all language structures (phonological, morphological, syntactic and lexical development goes on the whole life), even when they are constantly exposed to their heritage language from early childhood to adulthood. It was observed that certain language structures transfer from dominant to dominated language (Pavličević-Franić, Aladrović Slovaček 2013). The situation is much more complex with a multilingual speaker who has ended his language development with one heritage and one main language, but in adulthood he has moved to the country of the third language that has become (one of) the main language(s) of everyday communication. In such multilingual situation heritage language is in a particular position.

This paper will analyze the language production of an adult female informant who is a heritage speaker of Croatian raised in Hispanic environment, but has been living in the English language environment for the last forty years. The corpus for this work is an extensive interview conducted for the purposes of sociolinguistic research while her linguistic production has not at all been focused on language, but on the content. The aim is to explore the produced linguistic units, including the variations that appear in her speech at the phonological, morphosyntactic and lexical level. In this work we will try to answer the following questions: what is successfully acquired in Croatian, whether the errors are consequences of the transfer from the second (Spanish as L1) or the third language (English as L3), can certain pattern in errors be observed and are they transmitted to the third language. Also, we will try to determine at which level are the transfers most common and most noticeable.

Keywords: heritage speakers, Croatian language, Spanish language, English language, study

Iva NAZALEVIĆ ČUČEVIĆ

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

inazalev@ffzg.hr

Niječno slaganje u hrvatskome jeziku

Pod niječnim slaganjem podrazumijeva se prisutnost niječnih neodređenih izraza, tj. *ni*-riječi, uz rečeničnu negaciju odnosno zanijekan predikat rečenice (Zovko Dinković 2013). U hrvatskoj jezikoslovnoj literaturi ta se pojava tumači kao osobitost slavenskih jezika (npr. Marković 2010), pri čemu je se ili ne imenuje ili je se imenuje opisno kao *nijekanje koje se izriče višestruko* (Katičić 1986) ili je se pak naziva dvostrukom negacijom (npr. Težak i Babić 2005, Marković 2010). Naziv *niječno slaganje* u hrvatsko jezikoslovlje uvela I. Zovko Dinković (2013), koja smatra da se dvostrukom negacijom trebaju smatrati smo oni primjeri u kojima dvije ili više niječnih riječi rezultiraju potvrđnošću (npr. *Nitko nije bez mana*). Slažući se s autoričinom postavkom, prisutnost *ni*-riječi uz rečeničnu negaciju (npr. *Nitko nije ozlijeđen u eksploziji*) smatramo zasebnom pojavom u vezi s negacijom te također rabimo naziv niječno slaganje.

U izlaganju će se posvetiti pozornost posebnostima niječnoga slaganja u hrvatskome jeziku. Bit će riječi o odnosu *ni*-riječi i zanijekanoga predikata, položaju prijedloga u prijedložno-padežnome izrazu s *ni*-riječi, slaganju *ni*-riječi u različitim rečeničnim službama itd. Pojedine će se posebnosti niječnoga slaganja u hrvatskome jeziku usporediti s niječnim slaganjem u drugim (južno)slavenskim jezicima kako bi se istaknule njihove sličnosti i razlike.

Ključne riječi: rečenična negacija, niječno slaganje, dvostruka negacija, ni-riječi

Negative concord in Croatian

The negative concord is a phenomenon in which negative indefinite expressions (*n*-words) co-occur with the sentence negation, i.e. the negated predicate (Zovko Dinković 2013). In Croatian linguistic literature, this phenomenon is explained as a typical feature of Slavic languages (e.g. Marković 2010), and it is not specifically labelled, but rather named descriptively as *multiply expressed negation* (Katičić 1986) or *double negation* (e.g. Težak and Babić 2005, Marković 2010). The term *negative concord* (*niječno slaganje*) was introduced into Croatian linguistics by I. Zovko Dinković (2013), who considered as the double negation only these examples in which two or more *n*-words result in affirmation (e.g. *Nitko nije bez mana* – *No one is without flaws*). The aforementioned notion that an *n*-word co-occurring with sentence negation is a separate negation-related phenomenon is also accepted here (e.g. *Nitko nije ozlijeđen u eksploziji* – *No one was hurt in the explosion.*), and the term *negative concord* is adopted.

This paper covers special features of negative concord in Croatian. It deals with the relation between the *n*-word and the negated predicate, the place of the preposition in a prepositional phrase containing an *n*-word, concordance of *n*-words in various syntactic functions, etc. Peculiarities of the negative concord in Croatian will be compared with negative concord in other (South) Slavic languages, in order to emphasize their similarities and differences.

Key words: sentence negation, negative concord, double negation, n-words

Antonia ORDULJ

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
antoniasvetic@gmail.com

Kolokacijska kompetencija u hrvatskom kao inom jeziku

Razvoj kolokacijske kompetencije, kao sastavnice leksičke kompetencije, kod neizvornih govornika jedan je od temeljnih, ali i najzahtjevnijih ciljeva nastave inoga jezika (J2) s obzirom na to da kolokacije pridonose fluentnosti i prirodnijoj komunikaciji na J2 (Borić 2004). O razvoju se kolokacijske kompetencije u hrvatskome kao inome jeziku (HIJ) još uvijek nedovoljno zna (Burić i Lasić 2012; Petrović 2007), dok je o imenskim kolokacijama u hrvatskome kao materinskome jeziku najiscrpniji opis dosada ponudila Blagus Bartolec (2014). Cilj je istraživanja bio ispitati receptivno i produktivno znanje imenskih kolokacija s obzirom na čestotu (viša, niža), snagu kolokacijskih sastavnica (jaka, slaba) te razinu poznavanja HIJ-a (viša i niža razina). Istraživanje se kolokacijske kompetencije u HIJ-u provelo na osnovnome tipu kolokacija, pri čemu je osnova imenica, a kolokat pridjev na uzorku od 70 neizvornih govornika HIJ-a na srednjoj razini znanja. Prije same izrade instrumenta (zadatak višestrukoga izbora, zadaci popunjavanja praznina s kolokacijama u nominativu, kosim padežima i širem kontekstu) trebalo je provesti i dva predistraživanja, odnosno korpusno istraživanje kolokacija u dvama korpusima (*CROLTEC* i *hrWaC*) te procjenu asocijativne snage kolokacijskih sastavnica s izvornim govornicima hrvatskoga jezika (HJ). Rezultati pokazuju da ispitanici više razine imaju bolje receptivno znanje imenskih kolokacija više čestote od ispitanika niže razine HIJ-a. U zadacima produktivne razine niža je razina pokazala slabo razvijenu kolokacijsku kompetenciju, dok je viša razina znanja HIJ-a imala podjednako znanje kolokacija u nominativu i kosim padežima.

Ključne riječi: hrvatski kao ini jezik, imenske kolokacije, kolokacijska kompetencija

Collocational competence in Croatian as a second language

The development of collocational competence as a component of lexical competence with non-native speakers is one of the most fundamental, but also most challenging aims of second language acquisition, since collocations contribute to more natural communication in L2 (Borić, 2004). The development of collocational competence in Croatian as a second language (CSL) is an uninvestigated area (Burić i Lasić, 2012; Petrović, 2007) and so far the most detailed description of noun collocations in Croatian as first language was given by Blagus Bartolec (2014). The main goal of this research is to examine the receptive and productive knowledge of noun collocations regarding their frequency, collocational strength, and considering the CSL proficiency level. The research deals only with basic collocations having nouns as bases and adjectives as their collocators. The sample comprises of 70 students of Language exercises in Croatian as L2 at intermediate level. Before creating the research instruments (multiple choice test, blank-filling tests), the collocations had been verified in the hrWaC and CROLTEC corpus. Finally, the associative strength of collocational elements has been assessed by native speakers of Croatian. The results show that subjects of higher language proficiency have better receptive knowledge of more frequent noun collocations than subjects of lower CSL proficiency. The analysis of the productive level tasks shows that subjects of lower CSL proficiency have very poor collocational competence, while subjects of higher CSL proficiency show an equal knowledge of noun collocations in the nominative case and in oblique cases.

Key words: Croatian as a Second Language, noun collocations, collocational competence

Martina PODBOJ

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

m.v.podboj@gmail.com

**Važnost osiguravanja tečajeva hrvatskog jezika za izbjeglice i tražitelje azila
kao posebno ranjive skupine stranaca u RH**

Poznavanje jezika prihvatne zemlje glavni je preduvjet da bi imigranti dosegli svoj pun potencijal i kao članovi društva doprinosili zajednici. No, u usporedbi s ostalim kategorijama migranata koji uče jezik prihvatne zemlje, iskustvo izbjeglica i tražitelja azila najčešće je obilježeno posebno traumatičnim pred- i postmigracijskim događajima. Također, zbog političke i ekonomske nestabilnosti i progona ta populacija nerijetko ima brojne prekide u tijeku obrazovanja ili nemogućnost pristupa obrazovnome sustavu uopće. Politički progoni, nasilje, mučenje, smrt i razdvojenost od bliskih osoba, iscrpljenost, glad i bolesti tijekom teškog putovanja itd. čimbenici su koji uzrokuju ozbiljne traume koje između ostaloga ometaju proces učenja jezika. U Hrvatskoj trenutno boravi sedamstotinjak tražitelja/ica azila, od čega je pedesetak djece, uglavnom izbjeglica s Bliskoga istoka i iz Afrike. Iako im RH zakonom jamči tečaj hrvatskoga jezika, u praksi ne postoji sustavno jezično obrazovanje tražitelja azila, a poduku provode volonteri, ovisno o svojim mogućnostima i materijalnim uvjetima prihvatilišta u Zagrebu i Kutini. Ta situacija dodatno otežava uključivanje djece u osnovno i srednje školovanje, a odraslima uskraćuje zakonom zajamčeno pravo na uključivanje u tržište rada. Stoga je nužna reakcija nadležnih institucija, ali i akademske zajednice u vidu organiziranja besplatnih tečajeva hrvatskoga jezika. To otvara brojna stručna pitanja o oblikovanju i provođenju takvih jezičnih programa te načinima, oblicima i

metodama rada s ovom marginaliziranom skupinom potencijalnih učenika hrvatskoga kao stranoga jezika. Izrada nastavnih materijala koji bi osigurali brzo i praktično učenje hrvatskoga jezika na human i pristupačan način, uz naglasak na komunikacijsku kompetenciju, samo su neki od izazova za struku.

Ključne riječi: izbjeglice, tražitelji azila, hrvatski kao strani jezik

The importance of organizing Croatian language courses for refugees and asylum seekers as a particularly vulnerable group of foreigners in the Republic of Croatia

Knowing the language of the receiving country is essential for immigrants in reaching their full potential and becoming contributing members of the society. However, compared to other migrant language learners, refugee and asylum seekers' experience is filled with pre- and post-migration hardships and traumas. Furthermore, due to political and economic instability and displacement, they often face educational disruptions or are generally unable to access education. Political persecutions, violence, torture, death and separation from loved ones, exhaustion, hunger, and disease during harsh journeys, etc. cause serious trauma, which also impedes the process of second language learning. Currently, there are about 700 asylum seekers living in Croatia (about 50 are children), mostly refugees from the Middle East and Africa. Even though Croatian laws ensure language courses for asylum seekers, in reality there is no systematic language education, and teaching is done by volunteers, depending on their own possibilities and facilities of refugee shelters in Zagreb and Kutina. This additionally hinders the inclusion of children in elementary and secondary education and prevents adults from exercising their legal right to access the labour market. Therefore, a reaction of competent authorities and the academia is needed in order to organise free Croatian language courses. This opens many questions regarding course design and implementation and development of teaching methods for these marginalised potential Croatian as L2 learners. Designing course materials which would ensure fast and practical language learning and adopting a humane and understanding approach which focuses on communicative competence are just some of the challenges facing Croatian as L2 professionals.

Key words: refugees, asylums seekers, Croatian as foreign language

Jurica POLANČEC

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

jurica.polancec@gmail.com

O tvorbi i značenjima izvedenih nesvršenih glagola u hrvatskome jeziku

U radu se predstavlja istraživanje provedeno na 500 najfrekventijih izvedenih nesvršenih glagola iz korpusa *hrWac 2.2* (Ljubešić i Klubička 2014). Naglasak je na njihovim morfološkim i semantičkim obilježjima. Prvo se govori o morfologiji izvedenih nesvršenih glagola. Konkretnije, predstavlja se popis tvorbenih procesa uključenih u njihovo izvođenje te frekvencije pojedinih sufiksa. Istražuje se i korelacija frekvencije pojedinih sufikasa s glagolskim korijenima, odnosno provjerava se dužuje li pojedini sufiks svoju frekvenciju činjenici da se obično pojavljuje samo s jednim korijenom. Popis korijena uzima se iz baze *CroDeriV* (Šojat, Srebačić i Štefanec 2013). Ukratko se govori i o korijenima koji imaju više od jednoga sufiksa za tvorbu izvedenih nesvršenih glagola, primjerice korijen *leg1*, gdje glagol *složiti* ima parnjak *slagati*, a *presložiti* ima *preslagivati*, uz *preslagati*. Kada je riječ o semantici, govori se o tzv. osamostaljenim izvedenim nesvršenim glagolima. Tako nazivamo

sljedeće tri skupine glagola. Prvo, riječ je o glagolima koji imaju morfološki ustroj izvedenog nesvršenog glagola, ali ne postoji svršeni glagol od kojega bi bili izvedeni (*očekivati* < **očekati*). Drugo, riječ je o izvedenim nesvršenim glagolima čiji se svršeni parnjak više ne koristi (*razgovarati* < ?*razgovoriti*), a po čemu se u svom statusu približavaju prvoj skupini glagola. Konačno, riječ je o izvedenim nesvršenim glagolima čije se jedno značenje posve osamostalilo od značenja koje dijele nesvršeni glagol i svršeni glagol od kojeg je izveden, npr. *iznijeti/iznositi* u odnosu na *iznositi* 'koštati', pri čemu se može govoriti i o odnosu homonimije, odnosno o dvama glagolima, *iznositi1* i *iznositi2*.

Ključne riječi: glagolski vid; morfologija; izvedeni nesvršeni glagol; semantika

On derivation of secondary imperfectives in Croatian and their semantics Croatian language

In this paper we present the research of a sample of the 500 most frequent secondary imperfectives (IPF2's) from the hrWac corpus (Ljubešić i Klubička 2014), with an emphasis on their morphology and semantics. With regard to morphology, we analyze the frequency of various derivational processes connected with the formation of IPF2's. We also investigate whether the frequency of an imperfectivizing suffix is related to the frequency of some verbal roots. In addition, verbal roots that unexpectedly feature two suffixes to form IPF2's are taken into account. A case in point is the root *leg1*, where, for example, the perfective verb *složiti* 'put together' has the IPF2's *slagati*, with the imperfectivizing suffix *-a-*, while the verb *presložiti* 'rearrange' has the IPF2's with dual forms, *preslagati* and *preslagivati*, where the former features the suffix *-a-*, and the latter the suffix *-iva*. Turning to semantics, we describe what we call orphan IPF2's. The term is used to describe the following three types of IPF2's. First, it concerns IPF2's which completely lacks the perfective partner (*očekivati* 'expect' < **očekati*). Second, it includes the IPF2's whose perfective partner has fallen out of use (*razgovarati* 'have a conversation' < ?*razgovoriti*), making them akin to the first group of IPF2's. Third, the term describes IPF2's with one meaning completely unrelated to the original meaning of the IPF2 and its perfective partner (*iznijeti/iznositi* 'bring out' i *iznositi* 'cost'). This can best be interpreted in terms of homonymy, whereby we are dealing with two verbs, *iznositi1* and *iznositi2*.

Key words: verbal aspect; morphology; secondary imperfectives; semantics

Dunja RADULOVIĆ

Talijanska srednja škola – Scuola media superiore italiana Leonardo da Vinci, Buje

dunja990@gmail.com

Višejezičnost i strah od jezika

Višejezičnost je rasprostranjena pojava koja je prisutna u svakoj zemlji svijeta, pa jednako tako i u Hrvatskoj. Ta je pojava osobito prisutna na području Istre. Naime, Istra je višetnička, višekulturna i višejezična zajednica u kojoj svaki pojedinac ima slobodu izražavanja. Mnogobrojni migracijski tokovi doveli su do značajnih promjena u jeziku, a to se prvenstveno odnosi na dvojezičnost i/ili višejezičnost na području Istre. Višejezičnost se danas, za razliku od davnih vremena, smatra jezičnom pojavom koja svakome govorniku donosi prednost u društvenome, kulturnome i sličnome okruženju, ali s druge strane govornicima u Istri donosi

osim navedenoga (pozitivnosti) i strah od jezika. Prisustvo različitih jezika, ali ponajviše miješanje dvaju ili više jezika (i/ili dijalekta) na svim jezičnim razinama, dovelo je i do straha i nesigurnosti od jezika. Problem navedenoga fenomena predstaviti će se opisom i analizom konkretnih primjera iz određenih situacija koji su zabilježeni promatranjem i problematiziranjem pojma straha u jeziku kakav se pojavljuje u konzultiranoj literaturi (Filipović 1986, Mihaljević Djigunović 2002, Jelaska 2005, Medved Krajnović 2010, Sočanac 2010) te uporabom sociolingvističke metode participiranoga i neparticipiranoga promatranja (u sljedećoj fazi ispitanici će biti obrađeni intervjuom i upitnikom). Ispitanici koji se trenutno promatraju romanofoni su pojedinci, kroatofoni dijalektofoni pojedinci i kroatofoni pojedinci, koji su svakako vjeran prikaz pozitivnosti i negativnosti višejezičnosti na području Istre.

Ključne riječi: višejezičnost, strah, jezik, dijalekt

Multilingualism and the fear of language

Multilingualism is a widespread phenomenon which is present in every country of the world including Croatia. This phenomenon is especially present in Istria. Namely, Istria is a multiethnic, multicultural and multilingual community in which every individual has the freedom of expression. Numerous migration flows have led to significant changes in the language, primarily to bilingualism and/or multilingualism in the area of Istria. Multilingualism is today, compared to the ancient times, considered to be a language phenomenon which is perceived as an advantage for the speakers in the social, cultural and similar surroundings, but on the other hand, to the speakers in Istria, a part from what has already been mentioned (the positive sides), it brings the fear of language. The presence of different languages, but mostly the interference of two or more languages (and/or dialects) at each of the language levels has led to the fear of language. The problem of the mentioned phenomenon will be presented through the description and analysis of certain concrete examples of specific situations which are documented through observation and problematization of the concept fear of language, which can be found in the consulted literature (Filipović 1986, Mihaljević Djigunović 2002, Jelaska 2005, Medved Krajnović 2010, Sočanac 2010), and through the sociolinguistic method of participant and non-participant observation (the interviewees/participants/subjects will be administered a questionnaire and interviewed in the following stage). Some of the subjects/interviewees/participants/ which are currently under observation (the questioning is in process) are romanophones, some are croatophones and dialectophones and some are croatophones, and they are a faithful representation of the positivity and negativity of the multilingualism in the area of Istria.

Key words: multilingualism, fear, languages, dialect

Marija ROSIĆ

Odsjek za slavenske jezike i književnosti Sveučilišta u Michiganu (SAD)

mrosic@umich.edu

New technologies: fog in the background of global informatics

The application of digital technology in practice – information literacy – has undisputedly made incommensurable incentives and improvements in the life of the modern human being. It has also brought a number of negative changes in a continuous stream of previous advances

of civilization. Coincidentally or not, the biggest economic and social fractures, the likes of which have not occurred in the long history of development of previous new technologies and their use, ever since the invention of the wheel, locomotive and airplane, have been created precisely in this era of digital technology. An era where basic literacy and universal education have become irrelevant, where there is less concern about necessary information literacy and more about widespread and difficult to avoid addiction. The biggest negative impact of the global digitization, which is perhaps the most underestimated, is being implemented in the field of the source language. In certain circumstances, and without the express will to put an end to it, such as those acquired today in the western Balkans, this situation is forcing upon us today's universal, artificial, so-called meta-language by means of the development of information and communication. In the background of this phenomenon are the "blurred efforts" of economically developed and politically influential countries of the West (primarily the USA) to exert influence through language on developing countries, with the undoubtable intention of promoting their colonial interests. Evidently, in the era of digital technology and information literacy, imposed by the rich countries, instead of the promised progress there has been a radical impoverishment in all segments of society and to alarming unemployment in developing countries. There was no systematic resistance to that impact. Consequently, a large number of young and educated people have left (and will leave) their country, temporarily or permanently, just to get hold of precious existence – at the center of other people's traditions, in a whirl of foreign cultures and languages, with the sacrifice of their own linguistic and cultural identity.

Key words: digital technology, informatics, literacy, language, Balkan

Darko RUSEVSKI

Filološki fakultet *Blaže Koneski* Sveučilišta *Sv. Kiril i Metodij* u Skoplju (Makedonija)
darkorusevski@yahoo.de

Prijedlozi *in (u/na)*, *an (na/do)*, *auf (na)* u njemačkome i hrvatskome jeziku

Prijedlozi *in (u/na)*, *an (na/do)*, *auf (na)* ne prikazuju na isti način prostor, vrijeme, kauzalnost, modalnost sa značenjski istim prijedlozima u njemačkome i u hrvatskome jeziku, nego su prisutne razlike u semantičkome značenju i prevođenju te sintaksi tih prijedloga u hrvatskome jeziku. Te su razlike nastale različitom percepcijom prostora kod govornika njemačkoga i hrvatskoga jezika i to nije utjecalo samo na semantiku prijedloga nego i na rečenično značenje kod prepozicijski kodiranih obvezatnih imenskih skupina na sintaktičkoj razini. U izlaganju ćemo također analizirati značenje tih (ne)prostornih prijedloga, kao i kauzalnost izraženu pomoću lokalnih prijedloga, odnosno njihovu modalnost te kakvi se sve ekvivalenti mogu pronaći u hrvatskome jeziku. Najprije ćemo razgledati kriterije njemačkoga jezičnoga standarda pri stvaranju formacijskih i značenjskih relacija te učinkovitost njihove primjenjivosti na hrvatski jezik koristeći (ne)autonomne prijedložne strukture. Usporedit će se sličnosti i razlike koje su nastale primjenom tih testova koji potvrđuju komplementarnu odnosno suplementarnu prirodu prijedložnih struktura. Postavlja se pitanje je li valentnost glagola nešto što se nameće glagolu ili mu je to inherentna kategorija (u kontrastivnoj analizi (ne)srrodnih jezika) i jesu li prijedložni kodirani komplementi isti u obama jezicima. Heterogenitetnost tih prijedloga ispitat će se uspoređivanjem njemačkih i hrvatskih rečenica, a analizirat će se sličnosti i razlike koje nastaju u prijedložnim strukturama obaju jezika.

Ključne riječi: prostorna raznolikost, formacijske i značenske relacije, kompozicionalni značaj prijedloga, test komplementarnosti/suplementarnosti prijedloga

Prepositions in, an, auf in German and their equivalents in Croatian language

Prepositions *in, an, auf* do not show space, time, causality, modality on the same way like the prepositions in German and Croatian language. There are many differences in the interpretation of the semantic meaning and in the translation of these prepositions in Croatian language. Thanks to the different perception of the space among the German and Croatian speakers, we have such differences in their usage and that does not affect only the semantics of these prepositions, but also affects the meaning of the sentences of the prepositionally obligatory noun complements on syntactic level. In this paper we will pay attention to the meaning of the (non)-space prepositions as well as the causality and modality which is applied in them and their equivalents in Croatian language. We will observe the criteria of the German language standard and how the formal and the meaning relations are built as well as the efficiency of their applicability in the Croatian language by using (in-)dependent prepositional phrases and comparing the similarities and the differences created by implementation of the tests which verify the complementary and supplementary nature of the prepositional phrases with which these prepositions preside. The question is: is the valence an inherent category of the verb or the verb receives it from somewhere in order to fulfill the criteria of the tests and see if the prepositional coded complements are the same in the both languages. The heterogeneity of these prepositions will be tested in comparison of German and Croatian sentences and their differences and similarities that come out from the prepositional phrases.

Key words: space diversity, formal relations and relations of meaning, com positive meaning of the prepositions, complementary and supplementary of the prepositions

Tanja SALAK

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
tanjacarapina@gmail.com

Ranka ĐURĐEVIĆ

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
rdurdevic@gmail.com

Kako me vidiš? Predodžbe neizvornih govornika hrvatskoga o Hrvatskoj i Hrvatima

Predodžbe (eng. *images, representations*) o zemljama i narodima tema su istraživanja u različitim znanostima i disciplinama poput sociologije i socijalne psihologije, imagologije, kulturnih studija, turizma i marketinga, primijenjene lingvistike, poučavanja jezika kao inoga. Predodžbe se dijele na autopredodžbe (predodžbe o svojem narodu i zemlji) te na heteropredodžbe (predodžbe o pripadnicima drugih naroda i zemalja). Kada se neki jezik poučava kao ini u skupini polaznika heterogenoj po prvom ili materinskom jeziku te zemlji i kulturi iz koje potječu, i to još u zemlji u kojoj se ciljni jezik govori, učenici i poučavatelji u takvu se multikulturalnom okruženju nalaze pred izazovom susreta različitim predodžbama (i autopredodžbama i heteropredodžbama) koje utječu i na odnos polaznika jednih prema drugima, i na odnos prema ciljnom jeziku. Na temelju rezultata ankete provedene među učenicima HIJ-a na početnom stupnju *Croaticumova* programa o tome kako vide Hrvatsku i Hrvate pokušat će se dobiti uvid u to kakve su njihove predodžbe o Hrvatskoj i Hrvatima te postoje li razlike u predodžbama s obzirom na to iz koje zemlje učenici dolaze. Uz to prikazat će se i kako se spoznaje o toj izazovnoj temi mogu primijeniti u nastavi, i to u onom njezinom, danas neizostavnom dijelu, usmjerenom na stjecanje međukulturne kompetencije.

Ključne riječi: predodžbe, autopredodžbe, heteropredodžbe, hrvatski kao ini jezik, međukulturna kompetencija

How do you see me? Images of non-native speakers of Croatian about Croatia and Croats

Images (representations) about the countries and nations are being researched in different sciences and disciplines such as sociology and social psychology, imagology, cultural studies, tourism and marketing, applied linguistics, second-language teaching. There are auto- and hetero-images (about one's own people and country and about others). When a language is taught as L2 in a heterogeneous group of students (considering their L1, country and cultural background) in a country where the target language is spoken, that multicultural environment confronts both students and instructors with different perceptions (both auto- and hetero-images) that affect the attitude of students towards each other, and towards the target language. The results of the survey conducted among beginner level students of the Croatian as L2 in Croaticum on how they see Croatia and Croats will be used as an attempt of getting an insight into their perceptions of Croatia and Croats and whether there are differences in images due to the fact which country students come from. Moreover, it will be shown how the knowledge of this challenging subject can be applied in the teaching process, especially in its very important part nowadays – the acquisition of intercultural competence.

Key words: images (representations), auto- and hetero-images, Croatian as L2, intercultural competence

Andel STARČEVIĆ

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
astarcev@ffzg.hr

Standardni jezik sve mora mučiti: autonomija, konkretnost i druge ideologije jezične kulture u Hrvatskoj

Autonomija i konkretnost standardnoga dijalekta te jezična kultura kao sinonim za proizvodnju na standardnome dijalektu neki su od temeljnih pojmova hrvatskoga jezičnoga planiranja (Brozović 1963, 1970, 2016; Katičić 1965, 1970, 1992; Samardžija 1999). Ti se koncepti desetljećima smatraju zdravorazumskom i neupitnom perspektivom na standardni dijalekt, što se odrazilo u institucionalnome prikazivanju standarda u medijima (Kalogjera i Starčević 2016, Starčević 2016a) i jezičnim savjetnicima (Kapović, Starčević i Sarić 2016), u jezičnim stavovima prosječnih govornika (Starčević 2016b) i u formalnome podučavanju hrvatskoga jezika (Udier i Starčević, u pripremi). Ovaj se rad bavi (1) kritičkom analizom diskursa (Wodak 2009, Verschueren 2012, Fairclough 2015) dominantne paradigme hrvatskoga jezičnoga planiranja te jezičnih i izvanjezičnih ideologija koje se njome promiču i (2) usporedbom tih ideologija s rezultatima deskriptivnih istraživanja u lingvistici. Rezultati pokazuju da su temeljne postavke hrvatskoga jezičnoga planiranja, iako plasirane kao objektivne i neutralne, zapravo duboko ideološke, što znači da ih treba preispitati te eksplicirati izvanjezične vrijednosti (Cameron 2012) koje se njima promoviraju. Budući da su jezične i izvanjezične ideologije sastavan i nezaobilazan dio jezičnoga podučavanja, profesori jezika trebali bi kontinuirano promišljati vlastitu poziciju moći i aktivnu ulogu koju imaju u prenošenju ili podrivanju hegemonijskih kulturnih obrazaca, kao i društvene posljedice

pojedinih ideologija, pogotovo onih koje se predstavljaju kao *znanstvene* i *strogo jezične* te tako normaliziraju kao *neideološke*.

Ključne riječi: jezične ideologije, standardni dijalekt, jezična kultura

Everyone needs to be tortured by the standard: autonomy, concreteness, and other ideologies of Croatia's language culture

The autonomy and concreteness of the standard dialect and language culture as a synonym for production in the standard dialect are some of the basic concepts of Croatia's language planning (Brozović 1963, 1970, 2016; Katičić 1965, 1970, 1992; Samardžija 1999). For decades, these concepts have been considered as a commonsensical and unquestionable perspective on the standard dialect, which has been reflected in the institutional portrayal of the standard in the media (Kalogjera and Starčević 2016, Starčević 2016a) and usage guides (Kapović, Starčević and Sarić 2016), in average speakers' language attitudes (Starčević 2016b), and in formal Croatian language teaching (Udier and Starčević, in preparation). This presentation focuses on (1) a critical discourse analysis (Wodak 2009, Verschueren 2012, Fairclough 2015) of the dominant paradigm in Croatia's language planning and of the linguistic and extralinguistic ideologies which it promotes, as well as (2) a comparison of these ideologies with results of descriptive research in linguistics. The findings show that the basic premises of Croatia's language planning, although presented as objective and neutral, are in fact profoundly ideological, which means that we need to challenge them and make explicit the extralinguistic values (Cameron 2012) which they promote. As linguistic and extralinguistic ideologies are an integral and inseparable component of language teaching, language teachers should continually reflect on their own position of power and their active role in perpetuating or subverting hegemonic cultural patterns, as well as the social consequences of certain ideologies, especially those which are presented as *scholarly* and *strictly linguistic* and thus normalized as *non-ideological*.

Key words: language ideologies, standard dialect, language culture

Iva ŠARIĆ

Institut national des langues et civilisations orientales (INALCO), Pariz (Francuska)

ivasariczd@gmail.com

Hrvatski jezik na državnoj maturi u Republici Francuskoj

Polaganje državne mature u Republici Francuskoj ima dugu tradiciju koja seže na sam početak 19. stoljeća. Danas gimnazijalci u okviru mature polažu ispit iz inoga jezika, tzv. *langue vivante* koji zapravo može biti i njihov materinski jezik (*langue maternelle*). Hrvatski kao materinski jezik na državnoj maturi u Francuskoj svrstan je u skupinu malih, odnosno tzv. rijetkih jezika (*langues rares*), te se može polagati kao obvezatni predmet (*épreuve obligatoire*) na razini LV1 (prvi strani jezik, J2) ili LV2 (drugi strani jezik, J3), odnosno izborni predmet (*épreuve facultative*). Na korpusu pisanih radova nastalih 2016. godine u okviru državne mature iz hrvatskoga jezika kao izbornoga predmeta analiziraju se gramatička, pravopisna te leksička odstupanja koja se u radovima pojavljuju. Osim što su obilježeni miješanjem kodova, nastali tekstovi svjedoče i o brojnim odstupanjima karakterističnima za izvorne govornike hrvatskoga jezika. Stoga bi rezultati ove raščlambe mogli doprinijeti postavljanju smjernica za nastavu hrvatskoga jezika u Francuskoj, kako u hrvatskim dopunskim školama tako i unutar programa poučavanja jezika i kulture podrijetla

(*enseignement de langue et de culture d'origine*, ELCO), odnosno na sveučilišnoj razini, gdje otprilike trećinu studenata predstavljaju upravo studenti kojima je hrvatski materinski, no ne i prvi jezik.

Ključne riječi: hrvatski kao nasljedni jezik, odstupanja, državna matura u Francuskoj

Croatian language in the state graduation exam in the Republic of France

Passing the state graduation exam in the Republic of France has a long tradition that goes back to the beginning of the 19th century. Nowadays, high school students as part of graduation sit for the foreign language exam, the so-called *langue vivante* that can be even their mother tongue (*langue maternelle*). Croatian as a mother tongue in the state graduation exam in France is classified into the category of small or rare languages (*langues rares*), and can be chosen as a compulsory subject (*épreuve obligatoire*) on the level of LV1 (first foreign language, L2) or LV2 (second foreign language, L3), as well as an optional subject (*épreuve facultative*). On the corpus of written papers created in 2016 as a part of the state graduation exam in Croatian as an optional subject, grammar, spelling and lexical errors are analyzed. Apart from being characterized by mixing codes, those texts also testify numerous errors similar to those of native speakers of the Croatian language. Therefore, the results of this analysis could contribute to the setting of guidelines for teaching the Croatian language in France, not only in the Croatian supplementary schools, but also within the programme of teaching the language and culture of origin (*enseignement de langue et de culture d'origine*, ELCO), as well as at the university level, where about a third of the students speak Croatian as their native, but not first language.

Key words: Croatian as heritage language, errors, state graduation exam in France

Sanda Lucija UDIER

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

sludier@ffzg.hr

Darko MATOVAC

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

dmatovac@ffzg.hr

Kojim redoslijedom poučavati glagolsku prefiksaciju u nastavi hrvatskoga kao inoga jezika?

U istraživanjima poučavanja hrvatskoga kao inoga jezika (HIJ-a) sve se više pozornosti pridaje poučavanju glagolske prefiksacije (Udier, Mikelić Preradović i Boras 2016, Matovac i Udier 2016a, Matovac i Udier 2016b) te se nastoji pronaći način poučavanja koji bi omogućio učenicima da samostalnost i produktivnost u proizvodnji prefigiranih glagola te znaje o tome koji se glagol može kombinirati s kojim glagolskim prefiksom. Da bi to bilo moguće, učenici HIJ-a trebaju shvatiti kako glagolska prefiksacija funkcionira te koji koncepti stoje iza pojedinih glagolskih prefikasa, kao i da je za mogućnost kombiniranja prefiksa i glagola presudna njihova semantička kompatibilnost. Posljedično se postavlja pitanje o tome kojim redom treba poučavati glagolsku prefiksaciju u nastavi HIJ-a. Da bi se utvrdilo kojim redom treba poučavati glagolsku prefiksaciju, potrebno je istražiti što sve utječe na semantičku prozirnost prefigiranoga glagola kako bi se moglo osmisliti poučavanje koje bi počelo od primjera koji su formom i značenjem prozirni od drugih. S tim će se ciljem provesti

istraživanje kojime će se provjeriti hipoteza da su najprozirniji oni prefigurirani glagoli koje slijedi prijedlog identičan glagolskom prefiksu. Također će se istražiti jesu li prefigurirani glagoli koje slijedi značenjem srodan, ali nehomofon prijedlog prozirniji od prefiguriranih glagola koje ne slijedi prijedlog. Istraživanje će se provesti kvantitativnom metodom na učenicima HIJ-a (N=30) na razini jezične kompetencije B2, heterogenima po prvim jezicima i drugim jezicima kojima su ovladali. Iz rezultata istraživanja izvest će se zaključci o tome kojim redom treba poučavati glagolsku prefiksaciju u nastavi HIJ-a.

Ključne riječi: glagolska prefiksacija, redosljed poučavanja, hrvatski kao in

In which order to teach verbal prefixation in Croatian as a second language?

The amount of attention devoted to the research dealing with verbal prefixation in the context of teaching Croatian as a second language (CL2) is increasing (Udier, Mikelić Preradović and Boras 2016, Matovac and Udier 2016a, Matovac and Udier 2016b). Researchers are trying to find a teaching method that would allow students to be independent and capable in the production of prefixed verbs and that would help them to decide which verb can be combined with a certain verbal prefix. To make this possible, CL2 students need to understand how verbal prefixation works, they need to comprehend concepts that verbal prefixes are conveying and they need to understand that the semantic compatibility between a verb and a verbal prefix is crucial for the possibility of their co-occurrence. Consequently, there is a question of order in which verbal prefixation should be taught in the CL2 classroom. To find an answer to this question, it is necessary to see what makes a prefixed verb semantically more transparent in order to design a teaching method that starts with the verbs that are more transparent in the meaning and form. The goal of this research is therefore to test the hypothesis that prefixed verbs followed by prepositions identical in form and meaning to the verbal prefixes used are the most transparent. The research will also try to answer whether prefixed verbs that are followed by prepositions which are semantically close but have a different form than the verbal prefixes used are more transparent than prefixed verbs that are not followed by prepositions. The research will be carried out by a quantitative method on CL2 students (N = 30) at the level of language proficiency B2, heterogeneous by their first language and other languages they mastered. From the results of the research, conclusions will be drawn on the order that is to be used when teaching verbal prefixation in the CL2 classroom.

Key words: verbal prefixation, order of teaching, Croatian s L2

Dora VUK

Sveučilište u Regensburgu (Njemačka)

vukdora89@gmail.com

Sročnost u hrvatskome nasljednome jeziku u Mađarskoj i Austriji

U ovome se radu istražuje sročnost u hrvatskome nasljednome jeziku u Mađarskoj i Austriji. U literaturi se često ukazuje na to da su rod i broj problematične gramatičke kategorije u ovladavanju (ponajprije slavenskim, ali i drugim) nasljednim jezicima (Polinsky 2006, Fuchs et al. 2015, Silva-Corvalan 1994, Montrul 2004). No, u tom se kontekstu rijetko spominje sročnost, odnosno ovladavanje stalnim i nepravilnim sročnosnim obrascima (vidi Corbett 2006, Babić 1998, Pišković 2011). Valja dodati kako je zaobilaženje sročnosti u kontekstu istraživanja nasljednih jezika posebno iznenađuje ako se uzme u obzir da su – uz lice i prema nekima i padež – rod i broj dvije najčešće kategorije koje obično *upravljaju* procesom gramatičkog usklađivanja sintaktičkih elemenata u rečenici. Stoga je prvotni cilj rada dobiti

opći uvid u stupanj ovladanosti kongruencijskim obrascima nasljednih govornika u dvama različitim jezičnim okruženjima. Budući da se hrvatski nasljedni jezik istražuje u dodiru s dvama tipološki i genetski različitim dominantnim jezicima (mađarskim i njemačkim), posebna se pozornost posvećuje utjecaju dominantnih jezika na sročnosne obrasce u hrvatskome nasljednome jeziku. Na taj će se način ukazivati na sustavna odstupanja pojedinih populacija te će se posebno analizirati mogući motivi, odnosno razlozi tih odstupanja. Treći, najspecifičiji cilj empirijskoga istraživanja proučavanje je nepravilnih sročnosnih obrazaca, tj. obrazaca koji nastaju uslijed rodne i/ili brojne kolebljivosti pojedinih kontrolora. Podaci se prikupljaju polustrukturiranim intervjuima na hrvatskome jeziku, opisom stripa te unaprijed sastavljenim, ciljanim jezičnim zadacima.

Ključne riječi: sročnost, rod, broj, dvojezičnost, nasljedni govornici, hrvatski u Mađarskoj, hrvatski u Austriji

Agreement in the Croatian heritage language in Hungary and Austria

This paper investigates the agreement system in the Croatian heritage language in Hungary and Austria. Studies dealing with heritage linguistics point out that gender and number are problematic categories in the acquisition process of Slavic, but also of many other heritage languages (Polinsky 2006, Fuchs et al 2015, Silva-Corvalan 1994, Montrul 2004). However, agreement, i.e. the acquisition of consistent and inconsistent agreement patterns (see in Corbett 2006, Babić 1998, Pišković 2011) is hardly a mentioned field in this context. The low scientific attention paid to the agreement in heritage linguistics is even less understandable if we take into consideration that, besides person and case, gender and number are the agreement markers, by which the grammatical agreement of syntactic elements in sentences, is most often shaped. Therefore, the primary goal of this paper is to gain a general insight into the proficiency of heritage speakers in terms of agreement in two different language settings. As Croatian heritage language is investigated in contact with two typologically and genetically different languages (Hungarian and German), a special attention is given to the influence of the dominant language on the agreement patterns, used by heritage speakers of Croatian. This way, it will be possible to point out the group specific features and to analyse the reason of their appearance. The third, most specific goal of the empirical study, is to research the inconsistent agreement patterns whose appearance is caused by defective controllers. The data is collected through semi-structured interviews in Croatian, description of a comic, and specific linguistic stimuli, created in advance.

Key words: agreement, gender, number, bilingualism, heritage speakers, Croatian in Hungary, Croatian in Austria

Petar VUKOVIĆ

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

petar.vukovic@ffzg.hr

Slavenski vid

Gramatička kategorija vida u slavenskim jezicima dugo je bila najpoznatija inačica gramatikalizacije značenjā iz aspektne semantičke zone i mnogi su je jezikoslovci smatrali prototipnom. Novija tipološka istraživanja pokazuju ipak da je među jezicima svijeta prilično specifična, u prvom redu zbog svoje rječorazredbene naravi, a dijelom i zbog binarnoga ustroja. Jezgru univerzalne aspektne semantičke zone – tzv. primarni aspekt – čini upućivanje na ulomke situacije (osnovni su pripremni, početni, središnji, završni i rezultirajući, uz mogućnost dodatnih modifikacija). Svi se ulomci pritom mogu izdvojiti samo u graničnih procesa, dok je u glagolā iz drugih akcijskih razreda upućivanje na pojedine ulomke nužno povezano s promjenom leksičke semantike glagola i s njegovim prelaskom u drugi razred (npr. procesa u događaj, događaja u stanja, negraničnoga procesa u granični itd.) – posrijedi su značenja tzv. sekundarnoga aspekta. Ti se univerzalni semantički „atomi“ međutim u jezicima svijeta obično ne gramatikaliziraju izolirano, nego se udružuju u „aspektne grozdove“, često specifične za pojedine jezike – takvi su i slavenski svršeni vid (sa značenjima punktiva, inceptiva i kompletiva) te nesvršeni vid (sa značenjima durativa, progresiva i habituala). Slavenski je vid usko povezan s rječotvorjem, što upućuje na njegovu razmjerno nedavnu gramatikalizaciju. Razvio se iz prefiksni obilježivača glagolske orijentacije istiskujući postupno stariji aspektni sustav, koji je funkcionirao još u staroslavenskom. No širenje sekundarne imperfektivizacije, a u nekim slavenskim jezicima i pojava rezultativa (npr. češki i makedonski), upućuju na daljnje produbljivanje toga procesa te preobrazbu slavenskoga vida iz rječorazredbene u oblikotvornu kategoriju.

Ključne riječi: slavenski jezici, gramatička kategorija vida

Slavic aspect

Morphological feature of aspect in Slavic languages has long been the best known form of grammaticalization of meanings from the universal aspectual domain, and many linguists have considered it prototypical. However, more recent typological research has demonstrated that among the world's languages Slavic aspect is rather specific, primarily due to its derivational or verb-classifying nature, but also to its binary structure. In the center of the universal aspectual domain are references to the segments of situation (preparation, beginning, central part, end, and result, with further modifications possible), sometimes called "primary aspect". All segments can be distinguished within the telic processes only, while referring to some of them within verbs from other actional classes is necessarily followed by changes of their actionality (e. g. processes into events, events into states, atelic processes into telic processes etc.), sometimes called "secondary aspect". However, universal semantic "atoms" of primary and secondary aspect are usually not grammaticalized in isolation, since they commonly form "aspectual clusters", often specific for individual languages. Two of them are Slavic perfective (with punctual, inceptive and completive meaning) and imperfective aspect (with durative, progressive and habitual meaning). Slavic aspect is closely related to word-formation, which points to its relatively recent grammaticalization. It probably emerged from prefix markers of verbal orientation, replacing an older aspectual system, still evidenced in Old Church Slavonic. However, expansion of secondary imperfectivization, and in some Slavic languages rise of resultatives (e. g. in Czech and

Macedonian), indicate a further deepening of the process and perhaps even the transformation of Slavic aspect from verb-classifying into inflectional morphological category.

Key words: Slavic languages, morphological feature of aspect

Abecedni popis izlagača

Aleksovski, Marinela	3
Baer, Magdalena	4
Banković-Mandić, Ivančica	5
Belaj, Branimir	6
Bošnjak, Marija	7
Bošnjak-Botica Tomislava	8
Brač, Ivana	9
Budak, Luka	10
Budimir, Irina	24
Buršić, Barbara	11
Bušelić, Petra	12
Cvikić, Lidija	13
Čilaš Mikulić, Marica	13
Čužić, Tomislav	14
De Bot, Kees	16
Dobrić, Arnalda	5
Đurđević, Ranka	16, 40
Đurić, Tanja	17
Erer, Elena	18
Gligorić, Igor Marko	19
Gulešić Machata, Milvia	13
Gverić Katana, Petra	20
Jelaska, Zrinka	7, 32
Jukić, Sandra	21
Kiš Žuvela, Sanja	8
Kolaković, Zrinka	22
Korajac, Aida	23
Krešić, Katica	24
Lajić Horvat, Grozdana	25
Lučić, Radovan	26
Matas-Runquist, Nada	28
Matić, Ivana	29
Matovac, Darko	30, 43
Mihaljević, Ana	31
Mihaljević, Josip	31
Musulin, Maša	32
Nazalević Čučević, Iva	33
Ordulj, Antonia	34
Podboj, Martina	35
Polančec, Jurica	36
Radulović, Dunja	37
Rosić, Marija	38
Rusevski, Darko	39
Salak, Tanja	40
Starčević, Anđel	41
Šarić, Iva	42
Tremblay, Christian	28
Udier, Sanda Lucija	43
Vuk, Dora	44
Vuković, Petar	46

Bilješke